

Belügyminisztérium

Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály

A rendészeti feladatokat ellátó személyek, a segédfelügyelők, valamint a személy-és vagyonőrök képzéséről és vizsgáztatásáról szóló 68/2012. (XII. 14.) BM rendelet alapján végrehajtásra kerülő képzés

TANANYAG

KÖZTERÜLET-FELÜGYELŐ RÉSZÉRE

Szerző: dr. Szalay Ferenc r. alezredes
Szakmai lektor: dr. Török Zoltán r. dandártábornok
Pedagógiai lektor: Bányik Anita
Szerkesztő: Kecskés Nikolett

Készült: 2020. április

II. kiadás

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Fejezet: Szakmai ismeretek.....	8
I.1.	A tevékenységet meghatározó főbb jogszabályok	8
I.2.	A rendészeti feladatokat ellátó személyek köre	8
I.3.	A közterület-felügyelő Rendészeti törvényben meghatározott kötelezettségei	9
I.3.1.	Intézkedési kötelezettség.....	9
I.3.2.	Jogellenes cselekmény, illetékességi terület	9
I.3.3.	Segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettség.....	9
I.3.4.	Egyen- vagy formaruha viselési kötelezettség	9
I.4.	A közterület-felügyelő Rendészeti törvényben meghatározott alkalmazási feltételei	9
I.5.	Az önkormányzati rendészeti szerv és a segédfelügyelő	10
I.5.1.	Az önkormányzati rendészeti szerv létrehozása, feladatai.....	10
I.5.2.	A segédfelügyelő alkalmazásának feltételei	10
I.5.3.	A segédfelügyelő jogai és kötelességei	11
I.6.	Az intézkedések általános szabályai	12
I.6.1.	A rendészeti szervhez tartozás igazolása	12
I.6.2.	Az intézkedés megkezdésének és lefolytatásának szabályai.....	12
I.6.3.	Az intézkedések alapelvei	13
I.6.4.	Általános taktikai ajánlások	13
I.6.4.1.	Az intézkedő állás, alaphelyzet kialakítása	13
I.6.4.2.	A biztonsági távolság	13
I.7.	A kényszerítő eszközök.....	14
I.7.1.	A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános elvei és szabályai	14
I.7.1.1.	A szükségesség és az arányosság elve	14
I.7.1.2.	A kényszerítő eszközök alkalmazását megelőző intézkedések.....	15
I.7.1.3.	A kényszerítő eszközök alkalmazását követő intézkedések.....	15
I.7.1.4.	A kényszerítő eszközök alkalmazásának tilalmai	16
I.7.1.5.	Kényszerítő eszköz helyett más eszköz igénybevételének szabályai.....	16
I.7.1.6.	A kényszerítő eszközök alkalmazásának szabályai.....	16
I.7.1.7.	A kényszerítő eszközök típusai, fajtái:.....	16
I.7.1.8.	Testi kényszer.....	17
I.7.1.9.	Bilincs alkalmazása	17
I.7.1.10.	Vegyiszer alkalmazása.....	18
I.7.2.	Szolgálati kutya és rendőrbot alkalmazásának szabályai	19
I.7.3.	A kényszerítő eszközök és a szolgálati lőfegyver birtoklásának szabályai.....	19
I.8.	Az alkalmazható intézkedések	19
I.8.1.	Felszólítás jogellenes magatartás abbahagyására, a cselekmény folytatásának megakadályozása.....	20
I.8.2.	Épület, létesítmény és egyéb vagyontárgy őrzése, jogellenes cselekmény folytatásának megakadályozása	20
I.8.3.	A tetten ért személy visszatartása.....	20
I.8.4.	Dolog ideiglenes elvétele	21
I.8.5.	Igazoltatás.....	21
I.8.6.	Ruházat, csomag és jármű átvizsgálása, valamint jármű feltartóztatása.....	22
I.8.7.	A tetten ért személy előállítás.....	22
I.9.	Az intézkedések, intézkedéssel szembeni panasz kivizsgálása.....	23
I.9.1.	Jelentéstétel intézkedésről, kényszerítő eszközök alkalmazásáról.....	23

I.9.2.	A jelentések tartalmi, formai követelményei	23
I.9.3.	Az intézkedés kivizsgálása	24
I.10.	A szolgálati igazolványra és jelvényre, valamint a rendészeti feladatokat ellátó személyek nyilvántartására vonatkozó rendelkezések	25
I.10.1.	A közterület-felügyelő szolgálati igazolványa és jelvénye	25
I.10.2.	A szolgálati igazolvány és jelvény bevonása, visszavonása	25
I.11.	A kényszerítő eszközök igénylésének, átvételének, visszavételének és térítésének rendje	26
I.11.1.	Az igénylés rendje	26
I.11.2.	Az átvétel rendje és a térítés rendje.....	26
I.12.	A rendészeti feladatokat ellátó személyek ruházati ellátására vonatkozó szabályok... ..	26
I.12.1.	Az egyen- vagy formaruhára vonatkozó előírások.....	26
I.12.2.	Az egyen- vagy formaruha viselésére vonatkozó előírások.....	26
I.12.3.	Az egyen vagy formaruhával kapcsolatos tilalmak.....	27
I.12.4.	Az ellátási kötelezettség	27
I.13.	Az egyes intézkedések végrehajtásának taktikája	28
I.13.1.	A gépjárművek megállításának taktikája	28
I.13.2.	A jármű, valamint a csomagátvizsgálás taktikája	28
I.13.3.	A ruházat átvizsgálásának taktikája	29
I.13.4.	Az ittas, valamint a kábítószer hatása alatt álló személyekkel szembeni intézkedések taktikája	29
I.13.4.1.	Az ittas személyekkel szemben történő intézkedés, a kommunikáció módjai	29
I.13.4.2.	A kábítószer hatása alatt álló személyekkel szemben történő intézkedés, a kommunikáció módjai.....	30
II.	Fejezet: Az elsősegélynyújtás	31
II.1.	Az elsősegélynyújtás fogalma, szerepe, esetei.....	31
II.2.	Sebellátás, vérzések, vérzéscsillapítás	31
II.2.1.	Teendők sebellátás, vérzéscsillapítás során	31
II.2.2.	Szúrt sebek ellátása	31
II.3.	Egyéb sérülés típusok.....	31
II.3.1.	Hajszáleres vérzés	31
II.3.2.	Visszeres vérzés	31
II.3.3.	Ütőeres vérzés	32
II.4.	A csontrendszer sérülései	32
II.4.1.	A rándulás és ficam.....	32
II.4.2.	Csonttörés.....	32
II.4.3.	Gerinc- vagy medencetörés	32
II.4.4.	Koponyaalapi törés.....	33
III.	Fejezet: Jogi ismeretek	34
III.1.	Büntetőjogi ismeretek	34
III.1.1.	A jogos védelem.....	34
III.1.2.	A végszükség.....	34
III.1.3.	A bűncselekmény elkövetői	35
III.2.	Szabálysértési jogi ismeretek	35
III.2.1.	A szabálysértésért való felelősség.....	35
III.2.2.	A szabálysértési eljárás megindulása	36
III.2.3.	Helyszíni bírság.....	36
III.2.4.	Gépjárművezető távollétében kiszabható helyszíni bírság.....	37

III.2.5.	Szöbeli figyelmeztetés.....	37
III.3.	Büntetőjog különös részi tényállások.....	37
III.3.1.	Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés	37
III.3.2.	Segítségnyújtás elmulasztása	37
III.3.3.	Személyi szabadság megsértése	38
III.3.4.	Személyes adattal visszaélés	38
III.3.5.	Rágalmazás.....	39
III.3.6.	Becsületsértés	39
III.3.7.	Becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése	40
III.3.8.	Becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel nyilvánosságra hozatala	40
III.3.9.	A közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény	40
III.3.10.	Környezetkárosítás	41
III.3.11.	Természetkárosítás	41
III.3.12.	Állatkínzás.....	42
III.3.13.	A hulladékgazdálkodás rendjének megsértése	43
III.3.14.	Lopás	43
III.3.15.	Rongálás	44
III.3.16.	Közokirat-hamisítás	44
III.3.17.	Biztonsági okmány hamisítása	45
III.3.18.	Hamis magánokirat felhasználása	45
III.3.19.	Okirattal visszaélés.....	45
III.3.20.	Bántalmazás hivatalos eljárásban.....	46
III.3.21.	Bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában.....	46
III.3.22.	Jogellenes fogvatartás	47
III.3.23.	Hivatali visszaélés	47
III.3.24.	Közfeladati helyzettel visszaélés.....	47
III.3.25.	Hivatalos személy elleni erőszak	48
III.3.26.	Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak	48
III.3.27.	Hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak	49
III.3.28.	Vesztegetés.....	49
III.3.29.	Vesztegetés elfogadása.....	49
III.3.30.	Hivatali vesztegetés.....	49
III.3.31.	Hivatali vesztegetés elfogadása.....	50
III.3.32.	Vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban.....	50
III.3.33.	Vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban.....	50
III.4.	Egyes szabálysértések	51
III.4.1.	132. A tulajdon elleni szabálysértés	51
III.4.2.	136. Polgári felhasználású robbanóanyaggal és pirotechnikai termékkel kapcsolatos szabálysértés	52
III.4.3.	139. Koldulás	53
III.4.4.	141. Természetvédelmi szabálysértés	53
III.4.5.	145. Tiltott szerencsejáték.....	54
III.4.6.	146. Közerkölcs megsértése	54
III.4.7.	147. Veszélyeztetés kutyával	55
III.4.8.	149. Csendháborítás	56
III.4.9.	150. Köztisztasági szabálysértés	57
III.4.10.	151. Veszélyeztetés tárgyak elhelyezésével, eldobásával	57

III.4.11.	154. Szeszesital-árusítás, - kiszolgálás és - fogyasztás tilalmának megszegése	58
III.4.12.	154/A. Jogosulatlan közterületi értékesítés	58
III.4.13.	156. Jégen tartózkodás szabályainak megszegése.....	59
III.4.14.	156/A. Tiltott fürdés	60
III.4.15.	161. Személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése.. ..	61
III.4.16.	178. Közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése.....	61
III.5.	Büntető eljárásjogi ismeretek	62
III.5.1.	A feljelentés.....	62
III.5.2.	A szemle	62
III.6.	Kriminalisztikai ismeretek	62
III.6.1.	Intézkedés tettenérés esetén.....	62
III.6.2.	A helyszínbiztosítás.....	63
III.6.3.	A helyszínbiztosítás feladatai	63
III.6.3.1.	Tájékozódás a helyszín körülményeiről, a helyszín felmérése	64
III.6.3.2.	Rendőrség, mentők, tűzoltók értesítése	64
III.6.3.3.	Életmentés, elsősegélynyújtás	64
III.6.3.4.	Vagyonmentés	65
III.6.3.5.	A tetten ért elkövető elfogása	65
III.6.3.6.	A tanúk helyszínen tartása, illetéktelen személyek eltávolítása.....	65
III.6.3.7.	A helyszín körülhatárolása, őrzése	65
IV.	Fejezet: A közterület-felügyelő ágazati szakmai és jogi ismeretei	66
IV.1.	A közterület-felügyelet jogállása, felügyelet, irányítás, jogosultságok és köteleességek	66
IV.1.1.	A közterület-felügyelet jogállása	66
IV.1.2.	A közterület-felügyelet felügyelete és irányítása	68
IV.1.3.	Személyi feltételek	68
IV.1.4.	Jogosultságok és kötelezettségek	68
IV.1.5.	A felügyelet feladata	69
IV.1.6.	A felügyelő intézkedési jogköre.....	69
IV.1.6.1.	Általános szabályok.....	69
IV.1.6.2.	A parkolással kapcsolatos felügyelői intézkedések	70
IV.1.6.3.	A kép- és hangfelvétel.....	70
IV.1.6.4.	Adatkezelés	72
IV.1.7.	A felügyelői intézkedések	73
IV.1.7.1.	V.1.6.1. Az intézkedés megkezdése, befejezése	73
IV.1.7.2.	Felvilágosítás kérés	73
IV.1.7.3.	Igazoltatás.....	73
IV.1.7.4.	Feltartóztatás	73
IV.1.7.5.	Eljárás szabálysértés észlelése esetén	74
IV.2.	A közúti közlekedési jogsértésekkel kapcsolatos szabályok.....	74
IV.2.1.	A közúti közlekedési jogsértések miatt kiszabható bírságokról.....	74
IV.2.1.1.	Az objektív felelősség	75
IV.2.1.2.	A közterület-felügyelő intézkedési jogosultsága.....	75
IV.2.1.3.	A helyszíni bírság szabályai	76
IV.2.1.4.	A közterületen tárolt gépjárművek elszállítása	77
IV.2.2.	A felügyelő által használható kényszerítő eszközök.....	77
IV.2.3.	Eljárás mentességet élvező személyekkel szemben	78
IV.2.3.1.	A nemzetközileg védett személyek	78

IV.2.3.2.	A mentelmi jogot élvezők köre	79
IV.2.4.	Órszolgálati formák.....	79
IV.2.5.	Jogorvoslat, panaszkezelés.....	79

I. Fejezet: Szakmai ismeretek

Az Alaptörvényben meghatározottak szerint a közrend és a közbiztonság fenntartásának kizárólagos jogosultja és kötelezettje a Kormány irányítása alatt álló rendőrség.

A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság és közrend, valamint az államhatár rendjének a védelme és fenntartása.

A Kormány által irányított rendőrség feladatainak eredményes végrehajtásában működnek közre a rendészeti feladatokat ellátó személyek, akik feladataik ellátása során - törvényi felhatalmazás alapján - az általuk észlelt bűncselekmény, szabálysértés, közigazgatási bírsággal szankcionálandó jogellenes cselekmény vagy önkormányzati rendeletben megállapított jogellenes cselekmény észlelése esetén, a helyszínen intézkedésre és szükség esetén kényszerítő eszköz alkalmazására jogosultak.

I.1. A tevékenységet meghatározó főbb jogszabályok

- 1) Magyarország **Alaptörvénye**;
- 2) 2012. évi CXX. törvény **az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről**, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról (a továbbiakban: **Rendészeti tv.**) ;
- 3) 86/2012. (XII. 28.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek és a segédfelügyelők által **alkalmazható kényszerítő eszközök** igénylésének, átvételének és visszavételének szabályairól, a térítés módjáról, a kényszerítő eszközök típusaira, fajtáira és az alkalmazásukra, valamint a jelentéstétel és a kivizsgálás rendjére vonatkozó részletes szabályokról;
- 4) 70/2012. (XII. 14.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek, valamint a fegyveres biztonsági őrök **ruházati ellátására vonatkozó részletes szabályokról** és a kivizsgálás rendjére vonatkozó részletes szabályokról;
- 5) 68/2012. (XII. 14.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek, a segédfelügyelők, valamint a személy- és vagyonőrök **képzéséről és vizsgáztatásáról**;
- 6) 2012. évi II. törvény a **szabálysértésekről**, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről;
- 7) 2012. évi C. törvény a **Büntető Törvénykönyvről**;
- 8) 2017. évi XC. törvény a **büntetőeljárásról**;
- 9) **2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről.**

A tevékenységhez kapcsolódó speciális jogszabályok a IV. fejezetben kerülnek ismertetésre.

I.2. A rendészeti feladatokat ellátó személyek köre

Rendészeti feladatokat ellátó személynek minősül:

- 1) a természetvédelmi őr,
- 2) az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja,
- 3) a hegyőr,
- 4) a hivatásos vadász,
- 5) a rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet,
- 6) a rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzet,

- 7) az állami halőr és a hivatásos halőr,
- 8) a közterület-felügyelő,
- 9) az önkormányzati természetvédelmi őr,
- 10) a mezőőr.

I.3. A közterület-felügyelő Rendészeti törvényben meghatározott kötelezettségei

- intézkedési kötelezettség,
- jogellenes cselekmény, illetékességi terület,
- segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettség,
- egyen- vagy formaruha viselési kötelezettség.

I.3.1. Intézkedési kötelezettség

A közterület-felügyelő köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha illetékességi területén, a törvényben meghatározott feladatai ellátása során jogszabálysértő tény, tevékenységet, mulasztást észlel, vagy olyan tény, tevékenységet, mulasztást hoznak tudomására, amely törvényben meghatározott feladatai ellátásával összefüggő ügyben beavatkozást tesz szükségessé.

I.3.2. Jogellenes cselekmény, illetékességi terület

A Rendészeti törvény alkalmazásában a törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekményen a közterület-felügyelő esetében a közterület-felügyeletről szóló törvényben meghatározott közigazgatási bírsággal sújtható cselekményeket, illetékességi területen pedig az önkormányzat illetékességi területét kell érteni.

I.3.3. Segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettség

Köteles a – törvényben meghatározott feladataival összefüggésben – hozzáfordulóknak a tőle elvárható segítséget, illetve felvilágosítást megadni.

I.3.4. Egyen- vagy formaruha viselési kötelezettség

A közterület-felügyelő a feladata ellátása során a külön jogszabályban meghatározott egyen- vagy formaruhát köteles viselni, a munkáltató szervezeti formájára és tevékenységére jellemző megkülönböztetéssel.

I.4. A közterület-felügyelő Rendészeti törvényben meghatározott alkalmazási feltételei

Közterület-felügyelő az lehet, aki

- magyar állampolgár,
- tizennyolcadik életévét betöltött,

- cselekvőképes,
- a feladata ellátásához előírt képesítési feltételekkel rendelkezik.

Nem lehet közterület-felügyelő,

- 1) aki büntetett előéletű,
- 2) akit a Rendészeti törvényben meghatározott bűncselekmény elkövetése miatt elítéltek,
 - és a mentesítés időtartama, valamint
 - a mentesítés beálltát követően, a Rendészeti törvényben meghatározott idő még nem telt el,
- 3) aki foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll.

A rendőrség – az elkövetett bűncselekmény jellege, az elkövetett bűncselekmény és a jogviszony közötti összefüggés, valamint a munkáltató javaslata alapján kialakított – egyetértésével a kizáró okoktól a munkáltató eltekinthet, amely alapján az érintett személy foglalkoztatható.

A közterület-felügyelő köteles a vele szemben fennálló kizáró okot a munkáltató részére haladéktalanul bejelenteni.

A jogviszony létesítésekor az alkalmazási feltételeket az érintett igazolja.

A közterület-felügyelő alkalmazásának kizáró okait – a jogviszony fennállása alatt – a rendőrség évente ellenőrzi.

Ha az ellenőrzés során a rendőrség megállapítja, hogy közterület-felügyelővel szemben kizáró ok áll fenn, felhívja a munkáltatót a **szolgálati igazolvány és szolgálati jelvény bevonására**, valamint annak a rendőrség részére 8 napon belül történő megküldésére.

I.5. Az önkormányzati rendészeti szerv és a segédfelügyelő

I.5.1. Az önkormányzati rendészeti szerv létrehozása, feladatai

Az önkormányzati rendészeti szerv tagjaként foglalkoztatható:

- 1) az önkormányzati természetvédelmi őr,
- 2) a közterület-felügyelő,
- 3) a mezőőr,
- 4) a rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet,
- 5) a rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzet,
- 6) a hivatásos halőr.

I.5.2. A segédfelügyelő alkalmazásának feltételei

Az önkormányzati rendészeti szerv tagjainak tevékenységét az önkormányzat alkalmazásában álló önkormányzati segédfelügyelő segítheti.

Segédfelügyelő lehet:

- 1) az a büntetlen előéletű,

- 2) magyar állampolgár,
- 3) aki a tizennyolcadik életévét betöltötte,
- 4) cselekvőképes,
- 5) a feladata ellátásához előírt képesítési feltételekkel rendelkezik.

I.5.3. A segédfelügyelő jogai és kötelességei

A segédfelügyelő önálló intézkedésre és kényszerítő eszköz alkalmazására nem jogosult, közterületen és külterületen végzett munkáját kizárólag az önkormányzati rendészeti szerv tagjának jelenlétében és utasítása szerint végezheti.

A segédfelügyelő önállóan jogosult a helyi közutak, valamint a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutak, terek, parkok és egyéb közterületek esetében a díjfizetési kötelezettség teljesítésének ellenőrzésére, a díj- és pótdíjkövetelés érvényesítésére.

A segédfelügyelő közreműködése nem terjedhet ki:

- az intézkedésekre és
- kényszerítő eszközök alkalmazására.

A segédfelügyelő kizárólag önvédelmi célból

- tarthat magánál vegyi eszközt, rendőrbotot és szolgálati kutyát, valamint
- alkalmazhat testi kényszert.

A segédfelügyelő közreműködik

- 1) az önkormányzati rendészeti szerv, illetve a rendészeti feladatokat ellátó személy feladatkörét érintően az **állampolgárok tájékoztatásában,**
- 2) a rendészeti feladatokat ellátó személy intézkedéseivel, jelentéstételi kötelezettségével kapcsolatos **jegyzőkönyvek és más iratok előkészítésében,**
- 3) a védett vagyon őrzésével összefüggésben **épület vagy építmény lezárásában,**
- 4) dolog ideiglenes elvétele **esetén az elvett dolog őrzésében és szállításában,**
- 5) rendészeti feladatokat ellátó személy intézkedése folytán **megsérült személynek történő segítségnyújtásban,**
- 6) rendészeti feladatokat ellátó személy intézkedésével kapcsolatos **értesítési kötelezettség teljesítésében, a helyszín biztosításában.**

A segédfelügyelő feladata ellátása során a támogatott rendészeti feladatokat ellátó személy utasítására

- 1) megállapítja az ideiglenesen elvett dolog mennyiségét, minőségi állapotát, értékét, azonosítási adatait,
- 2) aláírásra előkészíti az átvételi elismervényt,
- 3) az intézkedés folyamán és a szállítás során gondoskodik az ideiglenesen elvett dolog őrzéséről,
- 4) szükség esetén előkészíti szállításra az ideiglenesen elvett dolgot,
- 5) az ideiglenesen elvett dolog jellegétől és az intézkedés helyétől függően szállítja azt vagy közreműködik a szállításában.

A segédfelügyelő

- **jelzi** a támogatott rendészeti feladatokat ellátó személynek, ha a rendészeti feladatokat ellátó személy által adott utasítás végrehajtása jogszabályba ütközik,
- **köteles megtagadni** az utasítás végrehajtását, ha azzal bűncselekményt valósítana meg.

A *segédfelügyelő* feladata ellátása során az önkormányzat által meghatározott *formaruhát viseli*.

I.6. Az intézkedések általános szabályai

I.6.1. A rendészeti szervhez tartozás igazolása

A közterület-felügyelőt az intézkedés során igazolja:

- a külön jogszabályban meghatározott egyen- vagy formaruhája,
- a szolgálati igazolványa és
- a szolgálati jelvénye.

I.6.2. Az intézkedés megkezdésének és lefolytatásának szabályai

A közterület-felügyelő intézkedését *napszagnak megfelelő köszönéssel*, valamint az intézkedés alá vont személy nemének és életkorának *megfelelő megszólítással* kezdi.

- 1) Ha az *intézkedés eredményességét nem veszélyezteti*:
 - *intézkedés megkezdése* előtt köteles nevét, a közterület-felügyelethez tartozását,
 - az intézkedés tényét, célját szóban közölni,
 - szolgálati igazolványát felmutatni.
- 2) Ha az *intézkedés eredményességét veszélyezteti*:
 - *intézkedés befejezésekor* köteles nevét, a közterület-felügyelethez tartozását,
 - az intézkedés tényét, célját szóban közölni,
 - szolgálati igazolványát felmutatni.

Az intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazását követően az intézkedés alá vont személyt *tájékoztatni kell a panasztétel lehetőségéről* és az *előterjesztésre nyitva álló határidőről*.

Az intézkedés megkezdésekor, akkor maradhat el a fentiek közlése, illetve a szolgálati igazolvány felmutatása, ha például a jogellenes cselekmény folyamatban van, és a cselekmény abbahagyására történő felszólítás nem tűr késedelmet, vagy ha például azonnal üldözni kell a jogellenes cselekményt elkövető személyt.

A fentiek közlésének és az igazolvány felmutatásának legvégső ideje az intézkedés befejezése. Amennyiben az intézkedés eredményes lefolytatását elősegíti, nem hiba az intézkedés közben pótolni ezeket. A jogszabályi rendelkezés célja, hogy az intézkedés alá vont személy tisztában legyen vele, hogy ki és milyen célból szólította őt meg.

Ugyancsak ezt a célt szolgálja, hogy a közterület-felügyelő a feladata ellátása során a külön jogszabályban meghatározott egyen- vagy formaruhát köteles viselni, a munkáltató szervezeti formájára és tevékenységére jellemző megkülönböztetéssel.

I.6.3. Az intézkedések alapelvei

A végrehajtott intézkedések során az alábbi alapelveket célszerű figyelembe venni és alkalmazni:

1) Jogszerűség

A közterület-felügyelő a hatáskörébe tartozó ügyekben jár el, olyan módon, hogy az megfeleljen a hatályos jogszabályi előírásoknak.

2) Arányosság

A közterület-felügyelőnek úgy kell eljárni a hatáskörébe tartozó ügyekben, hogy az az érintett személyekre nézve a legkisebb hátránnyal járjon.

3) Szakszerűség

Az intézkedése során a legmegfelelőbb eszközöket, valamint taktikát alkalmazza.

4) Objektivitás

A közterület-felügyelő intézkedése során részrehajlás nélkül intézkedjen.

5) Eredményesség

Törekedni kell az elérni kívánt cél teljesítésére. Amennyiben a jogsértéseket sikerül megelőzni, megakadályozni, illetve megszüntetni, úgy az intézkedés eredményesnek mondható.

6) Biztonságosság

Az intézkedés módját úgy kell megválasztani, hogy a közterület-felügyelőnek szem előtt kell tartani az intézkedés alá vont személy, saját maga és társa biztonságát.

7) Kulturáltság

Fontos alapelv, hogy az intézkedés során a közterület-felügyelő megfelelő magatartást tanúsítson.

I.6.4. Általános taktikai ajánlások

I.6.4.1. Az intézkedő állás, alaphelyzet kialakítása

Az intézkedő állás célja, jelentősége és formája

Intézkedő állás esetében a gyengébb oldali láb van elől, vállszéles haránt terpeszben.

Célja: stabil helyzet kialakítása.

A közterület-felügyelő *ebben a helyzetben jobban ellenáll az intézkedés alá vont személy részéről adódó húzó vagy toló mozdulatoknak, esetleg támadásnak.*

Kisebb támadható felület

A közterület-felügyelő az intézkedő állás felvételével csökkenti az intézkedés alá vont személy által támadható testfelületet.

Lágyrész védelme

Az intézkedés alá vont személy kevésbé éri el az esetleges támadás során a közterület-felügyelő sérülékenyebb testrészeit.

I.6.4.2. A biztonsági távolság

A biztonsági távolság kialakítását és fenntartását az alábbiak szerint kell végrehajtani az intézkedés során:

A közterület-felügyelőknek úgy kell megválasztani helyzetüket, hogy *folyamatos szemkontaktusban* legyenek egymással, valamint, hogy az intézkedés alá vont személy látókörükből ne kerülhessen ki.

A biztonságos *távolság minimum* akkora legyen, hogy az intézkedés alá vont személy *egy mozdulattal, lépéssel, ne érje el, ne tudja megütni, megrúgni* a közterület-felügyelőt.

A biztonságos távolság megfelelő megválasztása függ az intézkedés alá vont személy egyéni adottságaitól, úgy, mint a testsúlyától, és testmagasságától.

I.7. A kényszerítő eszközök

A közterület-felügyelő a feladatának jogszerű teljesítése során kényszerítő eszköz alkalmazására törvényben meghatározott feltételek fennállása szerint jogosult. Kényszerítő eszközzel ellátni csak az alkalmazására kiképzett személyt lehet.

I.7.1. A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános elvei és szabályai

A közterület-felügyelőnek akkor is be kell tudni fejeznie a megkezdett intézkedést, ha az intézkedés alá vont személy nem működik együtt. Az együttműködés kikényszerítésére szolgálnak a kényszerítő eszközök.

Az intézkedések jelentős részéhez nem szükséges a kényszerítő eszköz alkalmazása, mert az intézkedés alá vont személy önként aláveti magát az intézkedésnek, vagy elegendő őt erre felszólítani.

A közterület-felügyelő az ágazati törvényekben meghatározott feladatai ellátása céljából meghatározott feltételek mellett mászt felszólíthat arra, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön.

Ha az érintett a felszólításnak nem tesz eleget, vagy egyéb módon ellenszegül, az intézkedés eredményességét kényszerítő eszközök alkalmazásával is köteles biztosítani.

A kényszerítő eszköz alkalmazása tehát nemcsak jogosultság, hanem kötelezettség is abban az esetben, ha az intézkedés csak ezek alkalmazása révén teljesíthető.

A cél: az együttműködés kikényszerítése, és a passzív vagy aktív ellenszegülés megtörése.

Ha az ellenszegülés megtört, további kényszerítő eszköz alkalmazásának nincs helye, ha enélkül is biztosítható az intézkedés eredményessége.

I.7.1.1. A szükségesség és az arányosság elve

- **A közterület-felügyelő által alkalmazott intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.**
- **Több lehetséges és alkalmas intézkedés, valamint kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.**

Az arányosság elve egyensúlyt biztosít a végrehajtott intézkedés típusa, annak során alkalmazott eszköz és az intézkedéssel elérni kívánt cél között.

Az intézkedés által elérni kívánt cél általában több módon érhető el, a cél eléréséhez szükséges intézkedések és kényszerítő eszközök kiválasztásához nyújt támpontot a szükségesség és arányosság alapelve. Eszerint a közterület-felügyelőnek a rendelkezésére álló lehetőségek közül azt kell kiválasztania, amely a legkisebb jogkorlátozással, a legkisebb sérüléssel vagy károkozással biztosítja az intézkedés eredményességét.

A közterület-felügyelő által alkalmazható kényszerítő eszközt bosszú, megtorlás céljára nem szabad alkalmazni.

I.7.1.2. A kényszerítő eszközök alkalmazását megelőző intézkedések

Mielőtt kényszerítő eszköz alkalmazására kerülne sor – amennyiben a jogszabály eltérően nem rendelkezik –, a közterület-felügyelő:

- **köteles felszólítani** az intézkedés alá vont személyt a jogellenes magatartás abbahagyására. A felszólításnak a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával kell megtörténnie,
- **köteles figyelmeztetni**, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A megelőző intézkedések célja, hogy az intézkedés alá vont személy felhagyjon jogellenes magatartásával, és a kényszerítő eszközök alkalmazása nélkül is együttműködjön a közterület-felügyelővel.

I.7.1.3. A kényszerítő eszközök alkalmazását követő intézkedések

- 1) Az intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását.
- 2) Az intézkedés folytán megsérült személy részére segítséget kell nyújtani, szükség esetén orvosi ellátást kell biztosítani.
- 3) A közterület-felügyelő gondoskodik arról, hogy a sérült személy kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló erről értesüljön.
- 4) Orvost, mentőt kell értesíteni abban az esetben, ha az intézkedés alá vont személy bármilyen sérülést szenved, ha az intézkedés alá vont személy kér orvosi ellátást, valamint, ha olyan sérülése van, amely az intézkedés előtt keletkezett, nyilatkoztatni kell keletkezésének körülményéről.
- 5) A kényszerítő eszköz alkalmazását haladéktalanul jelenteni kell a munkáltatónak.
- 6) A kényszerítő eszköz alkalmazásának szempontjából a helyszínek csak abban az esetben van jelentősége, ha az azt kiváltó ok helyszínes bűncselekmény, vagy amennyiben súlyos sérüléssel jár annak használata.
- 7) A kényszerítő eszköz alkalmazását követően a közterület-felügyelő, két napon belül, írásban jelentést készít a munkáltatója részére.
- 8) A munkáltató az intézkedés vagy kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét vizsgálja.

I.7.1.4. A kényszerítő eszközök alkalmazásának tilalmai

Kényszerítő eszköz – a testi kényszer és a bilincs kivételével – **nem alkalmazható:**

- a magatehetetlen és a gyermekkorú személlyel,
- továbbá a terhes nővel szemben,

ha e körülményekről az intézkedőnek tudomása van, vagy azok számára nyilvánvalóan felismerhetők.

Nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, vagy az intézkedés eredményessége anélkül is biztosítható.

I.7.1.5. Kényszerítő eszköz helyett más eszköz igénybevételének szabályai

Ha az igénylő szerv által alkalmazható **kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre**, vagy a használatára nincs lehetőség, **más eszköz is igénybe vehető**, amennyiben a helyettesített eszköz alkalmazásának a feltételei fennállnak és az adott eszköz alkalmas az intézkedéssel elérni kívánt cél megvalósítására, feltéve, hogy ilyen célra történő használata nem esik jogszabály tiltó rendelkezésének hatálya alá. **A kényszerítő eszközökre vonatkozó előírásokat ilyen esetben is megfelelően alkalmazni kell.**

I.7.1.6. A kényszerítő eszközök alkalmazásának szabályai

A közterület-felügyelő a kényszerítő eszközt – az arányosság követelményét szem előtt tartva – akkor alkalmazhat, ha az intézkedés alá vont magatartására, ellenszegülésének mértékére figyelemmel indokolt, így különösen **azzal szemben, aki**

- 1) az intézkedés során a közterület-felügyelő által **jogszerűen adott utasításokat nem hajta végre**, de tevőleges ellenszegülést nem mutat (**passzív ellenszegülést tanúsító személy**),
- 2) nem veti magát alá a közterület-felügyelő jogszerű intézkedésének, **magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni (aktív ellenszegülést tanúsító személy)**,
- 3) az intézkedő közterület-felügyelőre, illetve a támogatására vagy védelmére kelt személyre **rátámad (támadó magatartást tanúsító személy)**.

I.7.1.7. A kényszerítő eszközök típusai, fajtái:

- testi kényszer,
- bilincs, és
- a vegyi eszköz.

A rendőrbotot és a szolgálati kutyát a közterület-felügyelő kizárólag önvédelmi célból tarthatja magánál, azok az intézkedés kikényszerítése céljából nem alkalmazhatók, ezért kényszerítő eszköznek sem tekinthetők.

I.7.1.8. Testi kényszer

A testi kényszer fajtái:

- 1) megfogás,
- 2) leszorítás,
- 3) elvezetés,
- 4) vagy más, a közterület-felügyelő által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés.

A testi kényszer alkalmazásának feltételei

A testi kényszer akkor alkalmazható, ha a közterület-felügyelő erőfölénye vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán az intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A testi kényszer a legenyhébb kényszerítő eszköz. Ha az intézkedés eredményessége ezzel is biztosítható, akkor ezt kell alkalmazni.

A testi kényszer megfogást, lefogást, elvezetést vagy más fizikai erő kifejtéssel valamely cselekvésre, cselekvés abbahagyására kényszerítést jelent.

A támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, illetve a támadás elhárítása érdekében elengedhetetlenül szükséges mértékben önvédelmi fogások is alkalmazhatók.

Nem minősül testi kényszernek, amikor a közterület-felügyelő – jogszerű intézkedése során, az intézkedés biztonságos végrehajtása érdekében – a felé kartávolságon belülrre lépő, illetve a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erő kifejtéssel magától távol tartja.

I.7.1.9. Bilincs alkalmazása

A **bilincs** alkalmazásának lehetősége az előbbi kényszerítő eszközök használatához képest sokkal szűkebb.

A közterület-felügyelő bilincset alkalmazhat **a tetten ért személy előállítás** során, **valamint, ha a tetten ért személy az előállításnak ellenszegül** vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre a rendőrség megérkezéséig:

- **a szökés megakadályozása, illetve**
- **az ellenszegülés megtörése érdekében.**

A szökés megakadályozása érdekében alkalmazott bilincs kivételével nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, vagy az intézkedés eredményessége anélkül is biztosítható.

Bilincs alkalmazása törvényben meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- 1) aki az intézkedő közterület-felügyelőt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt **megtámadja**, vagy

2) akinek az **előállítására**

- bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt, vagy olyan szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt került sor, amely tekintetében a közterület-felügyelő helyszíni bírság kiszabására jogosult, és
- **szökése** a bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg.

A bilincselés végrehajtása

A bilincselést az erre a célra rendszeresített eszközzel kell végrehajtani. Ennek hiányában vagy a rendszeresített eszköz meghibásodása, megrongálódása esetén más, a bilincseléssel elérni kívánt cél eléréséhez megfelelő eszköz is alkalmazható azzal, hogy tilos vékony fém- vagy műanyag huzalt, továbbá a jellégénél fogva sérülés okozására alkalmas más eszközt alkalmazni.

A bilincselés módjai:

- a két vagy több ember kezének egymáshoz bilincselése,
- a kezek előre- vagy hátrabilincselése, valamint
- a biztonsági okból tárgyhoz bilincselés.

A bilincselés során tilos:

- a tárgyhoz bilincselést járműben történő szállítás közben alkalmazni, valamint
- a bilincs olyan módon történő használata, amely indokolatlanul fájdalmat, sérülést okoz, vagy jellegénél fogva megalázó.

A bilincselés módját az intézkedő közterület-felügyelő az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

- 1) a kezek hátrabilincselése akkor célszerű, ha
 - a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet közterület-felügyelő elleni támadástól, valamint a szökéstől, vagy
 - az érintett személy járművel történő szállítására kerül sor, továbbá
- 2) tárgyhoz bilincselésnek akkor van helye, ha a személy támadásának vagy szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése, vagy az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható.

A közterület-felügyelő az intézkedés alá vont személyt **fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.**

A közterület-felügyelő intézkedése során saját magához mást nem bilincselhet.

I.7.1.10. Vegyi eszköz alkalmazása

A vegyi eszköz alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az intézkedés alá vont személy ellenállása testi kényszer alkalmazásával nem törhető meg.

A közterület-felügyelő **az intézkedés megkezdésekor** – szükség esetén – **a vegyi eszközt készenlébbe helyezi,** és felkészül annak alkalmazására.

I.7.2. Szolgálati kutya és rendőrbot alkalmazásának szabályai

A szolgálati kutya és a rendőrbot nem kényszerítő eszközök, azokat csak támadás esetén lehet alkalmazni, használatukra a jogos védelmi helyzet szabályai alkalmazandók.

A közterület-felügyelő szükség esetén az intézkedés megkezdésekor is már kézbe foghatja a rendőrbotot – vagy a vele egy tekintet alá eső más eszközt –, és felkészülhet a támadás elhárítására, de később is kézbe veheti, ha azt valószínűsíti, hogy támadás fog bekövetkezni.

A rendszeresített rendőrbot hiánya esetén azzal egy tekintet alá esik minden más – a rendszeresített rendőrbotéval azonos hatású – alkalmi eszköz.

A rendőrbot, vagy a vele egy tekintet alá eső más eszköz alkalmazásakor az ütésnek lehetőleg a támadó végtagot kell érnie, valamint kerülni kell, hogy az ütés súlyos sérülést okozzon.

A szolgálati kutya – mint ahogy már szó volt róla – csak önvédelmi célból alkalmazható.

Az erre feljogosított közterület-felügyelő csak

- az adott feladatra kiképzett,
- minősítő vizsgával rendelkező,
- egészséges, ápolt és jó erőnlétű kutyával láthat el szolgálatot.

I.7.3. A kényszerítő eszközök és a szolgálati lőfegyver birtoklásának szabályai

Fontos ismételten megjegyezni, hogy a közterület-felügyelő az intézkedés kikényszerítése céljából testi kényszert, vegyi eszközt és bilincset alkalmazhat.

A szolgálati kutyát, a rendőrbotot és a fegyvert kizárólag önvédelmi célból tarthatják maguknál.

A közterület-felügyelők bilincset tarthatnak maguknál.

I.8. Az alkalmazható intézkedések

A közterület-felügyelő Rendészeti törvényben meghatározott jogosultságainak részletes kifejtése előtt az átláthatóság kedvéért röviden tekintsük át az összes rendészeti feladatot ellátó személy jogosultságait.

Az ágazati törvényekben meghatározott feladatai ellátása céljából minden rendészeti feladatot ellátó személy jogosult:

- 1) a jogellenes cselekmény elkövetőjét az *abbahagyásra felszólítani*;
- 2) a jogellenes *cselekmény folytatását megakadályozni*;
- 3) épület, létesítmény és egyéb vagyontárgy őrzése során az érintett *épületet vagy építményt lezárni*, illetéktelenül belépni kívánó személy *belépését megakadályozni*, valamint az illetéktelenül ott tartózkodókat *eltávolíttatni*;
- 4) a személyazonossága igazolását, valamint a dolog kiadását megtagadó jogellenes cselekmény elkövetésén *tetten ért személyt visszatartani*;
- 5) a jogellenesen szerzett dolog birtoklásával gyanúsítható személyt *a dolog átadására felszólítani*;
- 6) a jogszabályban meghatározott *dolgot ideiglenesen elvenni*;
- 7) a személyazonosság megállapítása érdekében *igazoltatni*;
- 8) a jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személy *ruházatát* kizárólag az érintett személy beleegyezésével *átvizsgálni*;
- 9) illetékességi területén átvizsgálás céljából *a járművet megállítani*;

- 10) a jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személy *csomagját* és az elkövetéshez használt *járművet átvizsgálni*.

A kormányzati szolgálati, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló, a Rendészeti törvény alapján előállításra jogosult rendészeti feladatot ellátó személyek az ágazati törvényekben meghatározott feladataik ellátása céljából jogosultak a fentiekén túl:

- a tetten ért személyt *visszatartani*, ha az előállításnak ellenszegül, vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre;
- a jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt előzetes figyelmeztetés után *beleegyezése nélkül is átvizsgálni*;
- a tetten ért személyt eljárás lefolytatása érdekében *előállítani*, vagy őt a rendőrséggel egyeztetett helyszínen *a rendőrség részére átadni*;
- a tetten ért személlyel szemben az ellenszegülés megtörése, a szökés megakadályozása érdekében *bilincset alkalmazni*.

A hatályos jogi szabályozás alapján a közterület-felügyelő előállításra jogosult rendészeti feladatot ellátó személy, tehát rá az összes fenti jogosultság vonatkozik.

I.8.1. Felszólítás jogellenes magatartás abbahagyására, a cselekmény folytatásának megakadályozása

A közterület-felügyelő jogosult törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekmény, szabálysértés, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a **cselekmény abbahagyására felszólítani, valamint a cselekmény folytatásában megakadályozni.**

I.8.2. Épület, létesítmény és egyéb vagyontárgy őrzése, jogellenes cselekmény folytatásának megakadályozása

A közterület-felügyelő feladata ellátásakor az általa védett vagyon őrzése során

- az érintett épületet vagy építményt lezárhatja,
- az oda illetéktelenül belépni kívánó személy belépését megakadályozhatja,
- valamint az illetéktelenül ott tartózkodókat eltávolíthatja.

A közterület-felügyelő az intézkedés végrehajtása, valamint az ellenszegülés megtörése érdekében

- testi kényszert és
- vegyi eszközt

alkalmazhat, ha a tetten ért személy felszólítás ellenére a cselekményét folytatja, illetőleg a felhívásnak nem tesz eleget.

I.8.3. A tetten ért személy visszatartása

A visszatartás esetei:

A közterület-felügyelő a szolgálata ellátása során jogosult visszatartani:

- a törvényben meghatározott feladatával összefüggő jogellenes cselekmény elkövetésén tetten ért személyt, ha nem igazolja személyazonosságát,
- a dolog kiadását megtagadó személyt.

A közterület-felügyelő a tetten ért személyt visszatarthatja, ha az az előállításnak ellenszegül, vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre. A visszatartás a rendőrség, illetve az előállításra jogosult szerv megérkezéséig, de legfeljebb két óra időtartamig tarthat.

A tetten ért személy visszatartása intézkedés végrehajtása érdekében a közterület-felügyelő *testi kényszer* és *vegyi eszközt alkalmazhat*.

A közterület-felügyelő, ha a tetten ért személy az előállításnak ellenszegül vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre jogosult, a tetten ért személlyel szemben az ellenszegülés megtörése és a szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmazni.

A közterület-felügyelő jogosult a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a rendőrség, illetve az előállításra jogosult szerv értesítése mellett, annak megérkezéséig – de legfeljebb két óra időtartamra – visszatartani.

I.8.4. Dolog ideiglenes elvétele

A közterület-felügyelő feladatának teljesítése során azt a dolgot, amely az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény alapján zár alá vehető, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény, vagy a büntetőeljárásról szóló törvény alapján lefoglalható, bizonyítékként felhasználható, *a rendőrségnek, a jogosultnak, az eljáró bíróságnak, ügyészségnek, nyomozó hatóságnak vagy más hatóságnak történő átadásig átvételi elismervény ellenében ideiglenesen elveheti.*

A közterület-felügyelő az előállítást megelőző ruházátátvizsgálás során talált, *támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgyat is elveheti.*

A közterület-felügyelő a fentiekben írt *dolog birtoklásával gyanúsítható személyt felszólíthatja a jogellenesen szerzett dolog átadására.*

A dolog ideiglenes elvétele intézkedés végrehajtása érdekében a közterület-felügyelő testi kényszer és *vegyi eszközt alkalmazhat*.

I.8.5. Igazoltatás

A közterület-felügyelő törvényben meghatározott feladataival *összefüggő jogellenes cselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt, valamint azon szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírság kiszabására jogosult, annak elkövetésével gyanúsítható személyt, a személyazonosságának megállapítása érdekében igazoltathatja.*

A közterület-felügyelő *egyéb jogszerű intézkedés céljából is jogosult igazoltatásra.*

A személyazonosság igazolására alkalmas minden olyan hatósági igazolvány, amely a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvényben foglalt követelményeknek megfelel. A közterület-felügyelő az általa ismert vagy más jelenlévő, ismert személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

Az igazoltatás – az igazoltatás okának egyidejű közlésével – csak a személyazonosság megállapításához szükséges ideig tarthat.

A közterület-felügyelő az igazoltatás során feljelentés megtétele, törvényben meghatározott feladatok ellátása, büntető-, valamint szabálysértési vagy közigazgatási hatósági eljárás

megindítása céljából *az igazoltatott személy természetes személyazonosító adatait, lakó- vagy tartózkodási helyének, ennek hiányában szálláshelyének adatait kezeli.*

Az igazoltatásra jogosult, ha az igazoltatást követően *nem indul eljárás*, akkor *az igazoltatás során rögzített adatokat törli.*

I.8.6. Ruházat, csomag és jármű átvizsgálása, valamint jármű feltartóztatása

A közterület-felügyelő

- a törvényben meghatározott feladatkörébe tartozó jogellenes cselekmény, valamint
- azon szabálysértések esetén, amellyel kapcsolatban helyszíni bírság kiszabására jogosult,

a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy ruházatát kizárólag az érintett személy beleegyezésével, a külön jogszabály alapján zár alá vehető, lefoglalható, bizonyítékként felhasználható dolgok elvétele érdekében vizsgálhatja át.

A közterület-felügyelő a tetten ért személyt

- *bűncselekmény, vagy olyan szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén, ami tekintetében helyszíni bírság kiszabására jogosult,*
- *előzetes figyelmeztetés után – beleegyezése nélkül is átvizsgálhatja, a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas, valamint a fentiekben meghatározott dolgok elvétele érdekében. (Ezeket a személyeket elő is állíthatja.)*

A közterület-felügyelő a törvényben meghatározott feladatkörébe tartozó jogellenes cselekmény, valamint azon szabálysértések esetén, amellyel kapcsolatban helyszíni bírság kiszabására jogosult, a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy csomagját és az elkövetéshez használt járművet átvizsgálhatja a fentiekben meghatározott dolgok felkutatása vagy biztosítása érdekében.

A közterület-felügyelő az illetékességi területén átvizsgálás céljából a járművet megállíthatja, ha alaposan feltételezhető, hogy a jogellenesen megszerzett dolog így fellelhető.

A közterület-felügyelő a csomag és az elkövetéshez használt jármű átvizsgálása során, valamint az ellenszegülés megtörése érdekében testi kényszert és vegyi eszközt alkalmazhat, ha a tetten ért személy felszólítás ellenére a cselekményét folytatja, illetőleg a felhívásnak nem tesz eleget.

I.8.7. A tetten ért személy előállítás

A közterület-felügyelő jogosult a tetten ért személyt

- bűncselekmény és
- azon szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírságot szabhat ki,

az eljárás lefolytatása érdekében haladéktalanul előállítani a helyi rendőri szervhez, vagy a rendőrséggel egyeztetett helyszínen a rendőrség részére átadni. Ellenszegülés esetén az előállításhoz a rendőrség segítségét kell kérni.

A közterület-felügyelő a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén a bíróság elé állítás során az ott meghatározott módon az eljárásban részt vesz.

A közterület-felügyelő az előállítás során az ellenszegülés megtörése, a szökés megakadályozása érdekében testi kényszerít és vegyi eszközt, valamint bilincset alkalmazhat.

A közterület-felügyelő az előállítás alapjául szolgáló helyszíni intézkedés során beszerzett bizonyítékokat a rendőrség részére átadja.

A közterület-felügyelő az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de

- a rendőrséghez történő előállítás során legfeljebb 4 órán át,
- a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény szerinti, a helyszíni bíróság kiszabására jogosultak által történő bíróság elé állítás során legfeljebb 8 órán át

korlátozhatja.

Az előállítás időtartamát az intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

I.9. Az intézkedések, intézkedéssel szembeni panasz kivizsgálása

I.9.1. Jelentéstétel intézkedésről, kényszerítő eszközök alkalmazásáról

A közterület-felügyelő az intézkedésről, amennyiben kényszerítő eszközök alkalmazására is sor került szóban – haladéktalanul, rövid úton – jelentést tesz a munkáltatójának.

Az intézkedés vagy kényszerítő eszköz alkalmazását követően a közterület-felügyelő – két napon belül – írásban jelentést készít a munkáltatója részére, a munkáltató az intézkedés vagy kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét kivizsgálja.

I.9.2. A jelentések tartalmi, formai követelményei

Az írásbeli jelentés tartalmazza

- 1) annak a személynek a nevét, akivel szemben az intézkedést vagy kényszerítő eszközt alkalmazták;
- 2) az intézkedés vagy kényszerítő eszköz
 - alkalmazásának helyszínét,
 - alkalmazásának időpontját,
 - alkalmazásának időtartamát,
 - alkalmazásával szembeni ellenszegülés módját,
 - típusát,
 - alkalmazásának rövid leírását;
- 3) a kényszerítő eszköz alkalmazása során okozott sérülés bekövetkezését és leírását, esetleges egészségügyi ellátás esetén a mentőtiszt, vagy orvos nevét,

amennyiben elszállították a sérültet, akkor az egészségügyi intézmény megnevezését;

- 4) a jogellenes magatartás abbahagyására történt-e felszólítás, ha nem, ennek mi volt az oka;
- 5) a kényszerítő eszköz alkalmazására történt-e előzetes figyelmeztetés, ha nem, ennek mi volt az oka;
- 6) amennyiben keletkezett anyagi kár, annak mértékét;
- 7) mi történt a sérülttel, ellátására történt-e intézkedés, ha nem, ennek mi volt az oka;
- 8) a támadásra használt eszköz leírását, ha támadás miatt történt a kényszerítő eszköz alkalmazása;
- 9) a tanúk természetes személyazonosító adatait és lakcímét, valamint
- 10) az alkalmazást lehetővé tevő valamennyi jogszabályhelyre történő hivatkozást.

I.9.3. Az intézkedés kivizsgálása

A kivizsgálás során a munkáltató

- 1) kényszerítő eszköz alkalmazásával okozott sérülés esetén meghallgatja azt,
 - akivel szemben a kényszerítő eszközt alkalmazták, valamint
 - azt, aki az eseménynél jelen volt, és meghallgatása a tényállás tisztázását elősegíthetifeltéve, hogy a meghallgatandó személy – ide nem értve a közterület-felügyelőt – a meghallgatásához hozzájárult;
- 2) tisztázza a közterület-felügyelő jelentésében észlelt esetleges ellentmondásokat, továbbá
- 3) a rendelkezésre álló adatok alapján vizsgálja ki a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét abban az esetben, ha az 1. pontban foglaltak alapján hozzájárulásra jogosult személy a meghallgatását vagy a válaszadást megtagadja, illetve elérhetősége a munkáltató írásos megkeresésének kibocsátását követő 30 napon belül nem vált ismertté.

A munkáltató a kivizsgálás során tett megállapításait írásban rögzíti. Ennek során állást foglal a jogszerűség, ezzel összefüggésben a szükségesség és az arányosság követelményének megtartásáról.

Ha megállapítása szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására jogszabálysértő módon került sor, a munkáltató erről – a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés, valamint az intézkedés munkáltatói kivizsgálásáról készült írásos dokumentum egyidejű megküldése mellett – a következő munkanapon értesíti az intézkedés, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásának helye szerint illetékes rendőrkapitányságot.

Akinek a közterület-felügyelő általi kényszerítő eszköz alkalmazása jogát vagy jogos érdekét sértette, a rendőrséghez fordulhat panasszal.

A panaszt a kényszerítő eszköz alkalmazásától, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemtől később szerzett tudomást, a tudomásszerzéstől számított **nyolc napon, de legkésőbb** a kényszerítő eszköz alkalmazásának időpontjától számított **három hónapon belül** lehet előterjeszteni.

A rendőrség a panaszról a beérkezését követő naptól számított **huszonöt napon belül** – a közigazgatási hatósági eljárás szabályai szerint – **dönt**.

A **döntéssel szemben a közterület-felügyelő, valamint az, akinek kényszerítő eszköz alkalmazása jogát vagy jogos érdekét sértette** – a közigazgatási hatósági eljárás szabályai szerint fellebbezéssel élhet.

I.10. A szolgálati igazolványra és jelvényre, valamint a rendészeti feladatokat ellátó személyek nyilvántartására vonatkozó rendelkezések

I.10.1. A közterület-felügyelő szolgálati igazolványa és jelvénye

A *szolgálati igazolványt, illetőleg a szolgálati jelvényt* a közterület-felügyelő részére a munkáltató kezdeményezésére *a rendőrség állítja ki, illetve adja ki* igazgatási szolgáltatási díj ellenében.

A kérelem benyújtásakor a munkáltató nyilatkozik arról, hogy az érintett a törvényben meghatározott alkalmazási feltételeket igazolta, vagy munkáltató hiányában a kérelmező igazolja, hogy a meghatározott alkalmazási feltételek fennállnak.

A szolgálati igazolvány tartalmazza

- 1) a közterület-felügyelő
 - családi és utónevét,
 - fényképét,
 - feladatkörét,
- 2) a munkáltató nevét,
- 3) a kibocsátó megnevezését, valamint
- 4) az igazolvány egyedi azonosítóját.

A közterület-felügyelő a feladatai ellátása során mindig köteles szolgálati igazolványát magánál tartani.

I.10.2. A szolgálati igazolvány és jelvény bevonása, visszavonása

A munkáltató a közterület-felügyelő szolgálati igazolványát és szolgálati jelvényét bevonja, és a rendőrség tájékoztatásával egyidejűleg a szolgálati igazolványt és a szolgálati jelvényt megküldi, ha a közterület-felügyelő jogviszonya a jogszabályban meghatározott feltételek hiányában vagy törvényben meghatározott okból megszűnik.

A **rendőrség** haladéktalanul, de legkésőbb a tudomásra jutástól számított tizenöt napon belül a szolgálati igazolványt és a szolgálati jelvényt **visszavonja**, ha

- a feltételek hiányában vagy törvényben meghatározott okból a közterület-felügyelő **jogviszonya megszűnt**,
- **a szolgálati igazolványban szereplő adatok megváltoztak**,
- az ellenőrzés során a rendőrség megállapítja, hogy a közterület-felügyelővel szemben **kizáró ok áll fenn**.

Az elveszett vagy eltulajdonított szolgálati igazolvány, illetve szolgálati jelvény körözését a rendőrség rendeli el.

I.11. A kényszerítő eszközök igénylésének, átvételének, visszavételének és térítésének rendje

I.11.1. Az igénylés rendje

A kényszerítő eszközöket a közterület-felügyelő *munkáltatója* igényelheti.

Az igényelhető kényszerítő eszközök:

- az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv részére rendszeresített gázspray és legfeljebb 50 gramm töltőtömegű könnygázszóró palack (a továbbiakban együtt: vegyi eszköz); valamint
- rendőrbot és bilincs.

I.11.2. Az átvétel rendje és a térítés rendje

A kényszerítő eszközök igénylése a munkáltató, budapesti székhelye esetén az általános rendőrségi feladatok ellátásra létrehozott szerv központi szervétől, egyéb esetben a székhelye szerint illetékes megyei rendőr-főkapitányságtól történik.

Az igénylő szerv az igényelt vegyi eszköz, valamint rendőrbot és bilincs **ellenértékét köteles megtéríteni.**

I.12. A rendészeti feladatokat ellátó személyek ruházati ellátására vonatkozó szabályok

I.12.1. Az egyen- vagy formaruhára vonatkozó előírások

A közterület-felügyelő a tevékenysége, feladata ellátása során jogszabályban meghatározottak szerinti, összeállított és elfogadott műszaki dokumentáció alapján kialakított **egyen- vagy formaruhát köteles viselni.**

I.12.2. Az egyen- vagy formaruha viselésére vonatkozó előírások

Ha a munkáltató a közterület-felügyelő részére *a munkáltató megnevezését tartalmazó jelzés viselését kötelezően előírja, abban az esetben a közterület-felügyelőnek a jelzést az egyen- vagy formaruházat felső ruházati viseletelemeinek jobb ujján felvarrással, hímzéssel vagy tépőzárral kell rögzítenie.*

A közterület-felügyelőnek az egyen- vagy formaruházata felső ruházati viseletelemeinek bal ujján az adott rendészeti tevékenység megnevezését tartalmazó jelzést felvarrással, hímzéssel vagy tépőzárral kell rögzítenie.

A közterület-felügyelőnek a szolgálati azonosító jelvényt az egyen- vagy formaruházat felső ruházati viseletelemeinek mellzsebén, bal oldalt a zsebfedő alatt, a rögzítő gombjára gombolva, vagy az annak megfelelő helyre tűzve kell viselnie. A szolgálati azonosító jelvényt a zsebtakaró alsó széle alá úgy kell feltűzni, hogy az a zseb függőleges középvonalával egybeessen.

A közterület-felügyelő hímzett azonosítója a szolgálati azonosító jelvény számát tartalmazó ruházati felszerelés, amely a gyakorló öltözetet viselő állomány részére, valamint a szolgálati azonosító jelvény hordására nem alkalmas viseletet viselése esetén biztosítja az egyenruhát viselő állomány azonosíthatóságát. A közterület-felügyelő a hímzett azonosítót a szolgálati azonosító jelvény helyén viseli, amelyet tépőzárral is lehet rögzíteni.

A közterület-felügyelőnek azonosítására alkalmas névkitűzőt az egyen- vagy formaruházat felső ruházati viseletelemeinek jobb oldali mellrészén lévő zsebfedő felső szélének tűzésén, középen vagy az ennek megfelelő helyen kell elhelyeznie. A közterület-felügyelő nevét felvarrással, hímzéssel vagy tépőzárral is lehet rögzíteni.

A közterület-felügyelő egyen- vagy formaruházatát csak feladatai ellátása során, illetve munkába utazás vagy a munkából történő hazautazás céljából a lakóhelye és a feladat ellátási helye közötti legrövidebb útvonalon viselheti, egyéb esetekben viselése tilos.

I.12.3. Az egyen vagy formaruhával kapcsolatos tilalmak

A közterület-felügyelő köteles az egyen- vagy formaruha megőrzésére, rendeltetésszerű használatára, állagmegóvására.

Az egyen- vagy formaruhának megváltoztatása és – a testhez igazítást kivéve – átalakítása nem megengedett, továbbá a közterület-felügyelő feladata ellátása során az egyen- vagy formaruha jellegén változtató más ruhaneműt nem viselhet.

Az egyen- vagy formaruha használatból kivonása esetén annak más célra történő további felhasználása csak a szolgálati feladattal kapcsolatos fizikai munkavégzés során, a jelzések eltávolítását követően lehetséges.

I.12.4. Az ellátási kötelezettség

A közterület-felügyelő egyen- vagy formaruhával történő ellátásáról a munkáltató gondoskodik.

A közterület-felügyelő részére kiadott egyen- vagy formaruha a munkáltató tulajdona. Az egyen- vagy formaruha a foglalkoztatás megszűnéséig a rendészeti feladatokat egyen- vagy formaruhában ellátó személy birtokában van.

A munkáltató gondoskodik arról, hogy a közterület-felügyelő a ruházati ellátás alapvető szabályait, valamint az ezzel kapcsolatos **jogait és kötelezettségeit megismerje.**

I.13. Az egyes intézkedések végrehajtásának taktikája

I.13.1. A gépjárművek megállításának taktikája

Gyalogosan történő gépjármű megállítás

- 1) A közterület-felügyelő *jobb karjának függőleges feltartásával ad jelzést a megállítani kívánt gépjármű vezetőjének* úgy, hogy a tenyér előre néz.
- 2) A megállítás helyét úgy kell megválasztani, hogy a szolgálati jármű és a leállított jármű *más járművek forgalmát ne akadályozza*, ne veszélyeztesse.
- 3) Éjjel, illetve korlátozott látási viszonyok esetén elsősorban *megfelelően megvilágított helyen kerüljön sor a megállításra*.
- 4) A megállítás során a közterület-felügyelő a szélső forgalmi sáv, útpadka, árok járda felőli részén helyezkedjen el az úttest szélétől kb. 1 méter távolságban.
- 5) A megállításkor figyelmet kell fordítani arra, *hogy a jelzés ne legyen túl korai*, mert a járművezető az intézkedés elkerülésének érdekében megfordulhat, vagy letérhet.
- 6) *A jelzést kellő időben kell kiadni*, hogy a jármű vezetőjét ne kényszerítsük hirtelen fékezésre.
- 7) Kísérje figyelemmel a megállítani kívánt gépjárművezető megállási szándékát, amennyiben ezt nem észleli, térjen ki a jármű haladási irányából.
- 8) Amennyiben a gépjármű nem áll meg, a közterület-felügyelő *igyekezzen megjegyezni a jármű rendszámát, színét, típusát*.
- 9) *Az intézkedés lehetőség szerint az úttesten kívül történjen*.
- 10) A közterület-felügyelő az intézkedés alá vont személlyel, személyekkel együtt a járdán, útpadkán helyezkedjen el, a gépjármű jobb hátsó sarkánál, kialakítva a megfelelő biztonsági távolságot.
- 11) Abban az esetben, ha a közterület-felügyelő nem egyedül intézkedik, *társa kísérje figyelemmel a járműben tartózkodó személyeket*, valamint az intézkedés alá vont személyek magatartását annak érdekében, hogy az esetleges támadást képes legyen elhárítani.

I.13.2. A jármű, valamint a csomagátvizsgálás taktikája

Az intézkedés során a jármű, valamint a csomagátvizsgálását az alábbiak szerint kell végrehajtani

- 1) A közterület-felügyelő a járművek átvizsgálását külső szemrevételezéssel kezdje, majd az utastérrel, csomagterrel, végezetül a motortérrel folytassa. Az ajtókat, a csomagtartót és a motorháztetőt a járművezetővel nyitassa ki.
- 2) *A járművek átvizsgálása során a járművezetőt, az utasokat minden esetben szállíttassa ki a járműből*. A csomagterbe, motortérbe a közterület-felügyelő csak akkor hajoljon be, ha az intézkedés alá vont személy olyan távolságra áll, hogy ellene a csomagtartó vagy a motorház tetejének lecsukásával támadást ne tudjon végrehajtani.
- 3) Csomagok, rakományok, illetve különféle tárgyak ellenőrzése során azok kiszedésére, mozgatására *a jármű vezetőjét kérje fel*.
- 4) *Ez a módszer nem alkalmazható* abban az esetben, *ha a rakomány, illetve a járműben lévő dolog veszélyes eszköz, különösen lőfegyver, robbanóanyag vagy más, a közbiztonságra veszélyesnek minősített tárgy*.
- 5) *Támadásra alkalmas eszköz hirtelen elővételének megakadályozása érdekében a rakodást végző személy kezét folyamatosan figyelni kell*.

- 6) Ha a jármű vezetője a felkérésnek nem tesz eleget, **akkor őt a közterület-felügyelő állítsa félre, helyette más személyt kérjen fel.** Végző soron a tárgyak mozgatását a közterület-felügyelő is végezheti, ha őt a társa biztosítani tudja.

I.13.3. A ruházat átvizsgálásának taktikája

Az intézkedés során az arra jogosultnak az alábbiak szerint kell végrehajtania a ruházat átvizsgálását.

- 1) Az átvizsgálást végrehajtó közterület-felügyelőnek **stabil, biztonságos testtartása legyen.**
- 2) **Kényszerítő eszközeit** – szükség szerint – **akadálytalanul használni tudja.**
- 3) **Az átvizsgálás nyugodt, határozott, szisztematikus, viszonylag gyors legyen,** ne legyen kapkodó jellegű és felületes.
- 4) Amennyiben az átvizsgálás során **feltalálásra kerül egy szűrő-, vágóeszköz, illetve egyéb veszélyes eszköz, minden esetben folytatni kell az átvizsgálást, mert feltételezhető, hogy az intézkedés alá vont személy további hasonló eszközöket is birtokol.**
- 5) **A ruházatot** ne ütögessük, hanem **simítással, esetleg gyűrögetéssel vizsgáljuk** át, fokozott figyelemmel az elrejtett eszközökre.
- 6) A közterület-felügyelő először az ellenőrzött személy által **közvetlenül elérhető testzónákat vizsgálja át,** és ahol feltehetően fegyver vagy veszélyes tárgy rejthető el.
- 7) **Kommunikáljon az intézkedés alá vont személlyel,** ezáltal lekötheti a figyelmét, illetve kontrollálhatja szándékát a kérdéseire adott válaszok és a talált eszközök vonatkozásában.
- 8) Kísérje figyelemmel aktuális pszichés állapotát, magatartását, viselkedését, reakcióit.
- 9) **Az átvizsgálendő személy instabil,** az intézkedés akadályozására, szökésre, támadásra alkalmatlan **helyzetben legyen.**
- 10) **Az elvett eszközöket helyezze biztonságba,** senki se férhessen hozzá.
- 11) Amennyiben lehetőség van rá, az **átvizsgálás tanúk jelenlétében történjen.**
- 12) **A ruházatátvizsgálás csak a jogszabályokban előírt feltételek fennállása esetén és módon fogantatosítható.**
- 13) **Az intézkedés alá vont személy emberi és állampolgári jogait csak a szükséges mértékben korlátozhatja.**
- 14) **Tilos indokolatlan fájdalmat okozni, kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmódot alkalmazni.**
- 15) **A ruházatátvizsgálás nem történhet szemérem sértő módon.**
- 16) **Amennyiben a helyszínen nem biztosítható, hogy a ruházatátvizsgálást azonos nemű személy végezze, az intézkedés alá vontat fel kell szólítani, hogy zsebeit ürítse ki, illetve az egyéb helyen nála lévő dolgokat adja át.**

I.13.4. Az ittas, valamint a kábítószer hatása alatt álló személyekkel szembeni intézkedések taktikája

I.13.4.1. Az ittas személyekkel szemben történő intézkedés, a kommunikáció módjai

- Az ittas emberek magatartása teljesen **kiszámíthatatlan, gyakran ellentmondóan, logikátlanul cselekszenek, apátiából indulatosságba csaphatnak át,** ezzel veszélyeztetve a közterület-felügyelő testi épségét.

- Az ittas személyekkel szembeni intézkedés **óvatosságot, fokozott figyelmet, körütekintést igényel.** A közterület-felügyelő **ne bocsátkozzon vitába az ittas személlyel, ne fordítson neki hátat.**
- Az ittas személyek rendkívül **érzékenyek a fájdalomra és más külső behatásokra, fizikai erejük megsokszorozódhat.**

I.13.4.2. A kábítószer hatása alatt álló személyekkel szemben történő intézkedés, a kommunikáció módjai

- A kábítószer használata személyiségkárosodást okoz, amelynek külső, fizikai nyomai is vannak. **Előfordulhatnak magatartási zavarok, zavartság, agresszivitás.**
- A kábítószerrel élvezőkkel szembeni intézkedéshez **elővigyázatosságra, figyelemre, mindemellett pedig határozottságra van szükség.**
- A közterület-felügyelő **ne fordítson hátat az intézkedés alá vont személynek, ne engedje, hogy látóköréből kikerüljön.**

II. Fejezet: Az elsősegélynyújtás

II.1. Az elsősegélynyújtás fogalma, szerepe, esetei

Mivel a rendészeti feladatot ellátók gyakran találkoznak sérülésekkel, balesetekkel, és az állampolgárok sokszor tőlük várják ilyen esetekben a segítséget, ezért az elsősegély nyújtási ismeretek naprakészen tartása nagyon fontos feladat.

Az elsősegélynyújtás célja az egészségben hirtelen károsodott személy életének megmentése, állapotromlásának megelőzése és szenvedésének csökkentése.

II.2. Sebellátás, vérzések, vérzéscsillapítás

II.2.1. Teendők sebellátás, vérzéscsillapítás során

A seb környékét megtisztítjuk. A seb környékét fertőtlenítjük. Az így megtisztított és fertőtlenített sebeket befedjük steril csomagolt gézlappal. A sebet befedő gézt rögzíteni lehet pólyával, ragtapasszal, háromszögletű kendővel vagy bármilyen más alkalmas textíliával. Ezután az ellátott testrészt felemeljük, felpolcoljuk, vagy felkötjük és a beteget orvoshoz szállítjuk.

II.2.2. Szúrt sebek ellátása

A légmell kialakulásának lehetősége miatt nagyon veszélyesek lehetnek a mellkason lévő, akár jelentéktelennek látszó, szúrt sebek. A légmell kialakulását a seb légmentes lezárásával tudjuk megelőzni.

Szúrt hasi sérülés esetén a beteget mindenképpen kórházba kell juttatni, még ha a sérülés felületinek látszik is.

II.3. Egyéb sérülés típusok

II.3.1. Hajszáleres vérzés

Ha csak hajszálerek sérültek - vagyis amikor a vérzés jellege szivárgó, gyöngyöző és gyakorlatilag magától eláll - külön vérzéscsillapító eljárásra nincs szükség. A hajszáleres vérzés csillapítása maga a fedőkötés.

II.3.2. Visszeres vérzés

Amennyiben visszerek sérülnek - melyek az elhasznált vért a szív felé szállítják - úgy a vér színe sötétpiros, és már nemcsak szivárog, hanem folyik. Vénás vérzés csillapításában alapvető, hogy a sérültet a hátára fektetve vérző végtagját magasba emeljük. Erre már általában csillapodik is a vérzés. Helyezzünk tiszta anyagzsebkendőt vagy más hasonló textildarabot a sebre (ha rendelkezésre áll, steril gézlap a legjobb), és gyakoroljunk rá egyenletes nyomást. A mentők kiérkezéséig tartsuk megemelve a végtagot, és folyamatosan nyomjuk, de ne szorítsuk a sebet.

Szükség esetén alkalmazzunk nyomókötetést. Gyakori hiba, hogy túl szorosan körülkötözik a sebet, "elkötik" a végtagot, ez azért veszélyes, mert a kötés gátolja a testrészt vérkeringését.

II.3.3. Ütőeres vérzés

Ha a vérzés forrása ütőér, a szív felől érkező friss vér színe élénkpiros, a vér a szív ritmusában lüktetve, és spriccelve távozik. Ez a legveszélyesebb vérzés, mivel magától nem áll el, fenn áll az elvérzés veszélye. Az ilyen vérzést tehát mindenképpen csillapítanunk kell.

Fontos a sérült lefektetése, a sérült végtag megemlése, hogy az a szívnél magasabbra kerüljön. Tiszta ruhán át gyakoroljunk erőteljes nyomást a sebre ujjainkkal vagy tenyerünkkel. Ha rendelkezésre áll kötözópólya, fásli vagy ahhoz hasonló ruhadarab, tekerjük szorosan körbe a végtagot a seb felett és nyomjuk tovább erőteljesen, folyamatosan a sebet a mentők kiérkezéséig.

Ha a sérülés felé vezető, azt a területet ellátó ütőeret alkalmas helyen, esetleg a sebtől távol, a csontos alaphoz tudjuk nyomni egy ujjal, azzal sikerülhet a vérzést nagymértékben csökkenteni vagy akár meg is szüntetni.

Ha más megoldás nincs, csak akkor alkalmazzunk szorító körülkötést. Ennek lényege, hogy a seb és a szív között valamilyen eszközzel (gumicső, pólya, sál, stb.) elszorítjuk a végtagot, ezzel csillapítjuk az ütőeres vérzést, de az adott végtag elvesztéséhez vezethet.

II.4. A csontrendszer sérülései

II.4.1. A rándulás és ficam

Annak megállapítása, hogy rándulásról, ficamról vagy akár törésről van szó gyakran csak röntgen-felvétel alapján lehetséges, ezért ez nem is az elsősegélynyújtó feladata.

A legfontosabb teendők a sérült nyugalomba helyezése, a sérülés jegelése vagy borogatása, a sérült testrészt rögzítése, lehetőség szerint a szív fölé emelése.

A sérült orvosi vizsgálatra történő szállítása elengedhetetlen, ha a végtag rendellenes pozícióban maradt a sérültnek elviselhetetlen fájdalmai vannak, a sérült terület hűvös, elszíneződött vagy sápadt, vagy zsibbadás, merevség jelentkezik.

II.4.2. Csonttörés

A legjellemzőbb a hosszú csöves csontozatok (alkar, felkar, lábszár, combcsont) közepének a törése.

Ellátás: a csonttöréses beteget mindig rögzítve, a testrészt felemelve vagy felpolcolva kell kórházba szállítani.

II.4.3. Gerinc- vagy medencetörés

Gerinc-, medencetörés, vagy annak gyanúja esetén a beteget a mentők kiérkezéséig lehetőleg ne mozgassuk.

II.4.4. Koponyaalapi törés

A koponyaalapi törés a fej sérülése esetén jöhet létre.

Tünetei: múló vagy maradandó eszméletvesztés, az orrnyílásokból, a fülekből vagy a garatból szivárgó hígítottnak tűnő csekély vérzés (ez utóbbit a száj kinyitása után észlelhetjük).

Az ilyen beteget, még ha eszméletre tér is, kórházba kell szállítani. Ha eszméletlen, indokolt a stabil oldalfekvő helyzet. Nyílt törés esetén az elfertőződés elkerülése érdekében szükséges a seb ellátása.

III. Fejezet: Jogi ismeretek

III.1. Büntetőjogi ismeretek

III.1.1. A jogos védelem

Nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

Jogos védelem esetén *a jogtalan támadással szemben jogos védekezés áll.* A támadás rendszerint erőszakos magatartás, többnyire személy ellen irányul, de javak ellen is irányulhat. A megtámadott személy akkor jár el jogosan, ha cselekménye a támadás elhárításához szükséges. A jogellenes cselekmény következményeit a támadónak, azaz a jogellenes magatartást kifejtőnek kell viselnie. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a támadót valamilyen sérelem éri, annak következményeiért a védekező nem tehető felelőssé. Így nem tehető felelőssé a jogellenes támadást elhárító személy, ha a védekezéssel gondatlanul okoz bármilyen sérelmet, vagy szándékosan okoz kisebb vagy azonos sérelmet.

A jogos védelem alkalmazása során az elhárító cselekmény vonatkozásában a szükségesség és az arányosság követelményének kell fennállnia, vagyis főszabály szerint a védekezés mértékének arányban kell állnia a támadás nagyságával.

Ha a jogtalan támadás oly módon történik, hogy a megtámadott joggal feltételezheti, hogy a támadás az élete ellen irányult, a bíróságnak nem kell vizsgálnia a szükséges mérték kérdését. A törvény úgy rendelkezik, hogy az a személy, akit éjjel támadnak meg, vagy akire fegyverrel támadnak, alappal gondolhatja, hogy a támadás az élete kioltására irányul, és ennek megfelelően választhatja meg a védekezés módját. Ezt a feltételezést a támadók számbeli fölénye is megalapozhatja.

A jogtalan támadást úgy kell tekinteni, mintha az a védekező életének kioltására is irányult volna, ha

- azt személy ellen: éjjel, fegyveresen, felfegyverkezve vagy csoportosan követik el,
- az a lakásba: éjjel, fegyveresen, felfegyverkezve vagy csoportosan történő jogtalan behatolás, vagy
- az a lakáshoz tartozó bekerített helyre fegyveresen történő jogtalan behatolás.

Nem büntethető, aki az elhárítás szükséges mértékét ijedtségből vagy menthető felindulásból lépi túl. A megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől.

III.1.2. A végszükség

Nem büntetendő annak a cselekménye, aki saját, illetve más személyét vagy javait közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből menti, vagy a közérdek védelme érdekében így jár el, feltéve, hogy a cselekmény nem okoz nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett. Nem büntethető, aki azért okoz nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett, mert ijedtségből vagy menthető felindulásból nem ismeri fel a sérelem nagyságát.

A végszükség - a jogos védelemmel szemben - két jogilag védett érdeknek az összeütközése, ahol az egyiknek a védelme csak a másiknak a megsértésével lehetséges. Ebből a szempontból a végszükség hasonló a jogos védelemhez. **Különbség azonban, hogy míg a jogos védelemnél jogtalan támadással szemben védekezik valaki, addig a végszükségben cselekvő személy véletlenül keletkezett, vagy más személy által teremtett veszélyt hárít el.** A veszély elhárításának joga mindenkit megillet szükséghelyzetben, valamint gondatlan bűncselekménnyel szemben.

Nem állapítható meg végszükség annak javára, akinek a veszély előidézése felróható, vagy akinek a veszély vállalása foglalkozásánál fogva kötelessége.

III.1.3. A bűncselekmény elkövetői

Az elkövető

Elkövető a tettes, a közvetett tettes és a társtettes (a továbbiakban együtt: tettesek), valamint a felbujtó és a bűnsegéd.

A felbujtót és a bűnsegédet a bűncselekmény részeseinek nevezzük.

Tettes az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását megvalósítja (pl. aki ellopja a fát az erdőből).

Felbujtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír (pl. arra bíztat valakit, hogy lopjon, aki ezt meg is teszi).

Bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt (pl. kölcsönadja az utánfutóját az ellopott fa elszállításához).

A részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni.

III.2. Szabálysértési jogi ismeretek

III.2.1. A szabálysértésért való felelősség

Szabálysértés miatt az vonható felelősségre, akinek a cselekménye szándékos vagy gondatlan, kivéve, ha a szabálysértést meghatározó jogszabály csak a szándékos elkövetést bünteti. A szabálysértést elköveti a felbujtó és a bűnsegéd is.

Kísérlet miatt akkor van helye felelősségre vonásnak, ha a szabálysértést meghatározó jogszabály így rendelkezik.

Nem állapítható meg szabálysértés, ha a tevékenység vagy a mulasztás bűncselekményt valósít meg, úgyszintén, ha a tevékenységre vagy mulasztásra törvény vagy kormányrendelet – az eljárási bírság kivételével – közigazgatási eljárásban kiszabható bírság alkalmazását rendeli el.

III.2.2. A szabálysértési eljárás megindulása

A szabálysértési eljárás feljelentés, vagy a szabálysértési hatóság vagy a bíróság hivatali hatáskörében szerzett tudomása, a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy általi észlelés, illetve *a közlekedési baleset helyszínén folytatott szemle alapján indul meg.*

A feljelentést, ha a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) eltérően nem rendelkezik, szóban vagy írásban bármely személy vagy szerv megteheti. A szóban tett feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni, vagy arról feljegyzést kell készíteni.

A feljelentésnek tartalmaznia kell:

- a feljelentett cselekmény helyének és idejének, továbbá
- az elkövetés körülményeinek a leírását,
- a bizonyítási eszközök megjelölését, továbbá
- az eljárás alá vont személy ismert személyi adatait.

Ha lehetőség van rá, a bizonyítási eszközöket csatolni kell a feljelentéshez.

Magánindítványra üldözendő szabálysértés miatt csak a sértett kívánságára indítható meg a szabálysértési eljárás. A magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az eljárás alá vont személy szabálysértési felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

A magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha a szabálysértési eljárás megindítását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető.

A magánindítványt attól a naptól számított **harminc napon belül kell előterjeszteni**, amelyen a magánindítvány előterjesztésére jogosult az eljárás alá vont személy kilétéről tudomást szerzett.

A magánindítvány a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság érdemi határozatának meghozataláig visszavonható.

III.2.3. Helyszíni bírság

Helyszíni intézkedés során a *szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben* helyszíni bírság kiszabásának van helye.

A helyszíni bírság összege ötezer forinttól ötvenezer forintig, hat hónapon belül ismételt elkövetés esetén hetvenezer forintig terjedhet.

Ha az eljárás alá vont személy a helyszíni bírság kiszabását – a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után – aláírásával igazoltan tudomásul veszi, a helyszíni bírság ellen nincs helye jogorvoslatnak.

Ha az elkövető a megadott határidőn belül nem fizeti meg a helyszíni bírságot, a bíróság szabálysértési elzárásra változtatja át.

III.2.4. Gépjárművezető távollétében kiszabható helyszíni bírság

A gépjárművel elkövetett szabálysértés miatt a helyszíni bírságot a gépjárművezető távollétében is ki lehet szabni. Ilyenkor a gépjármű forgalmi rendszáma alapján megállapított üzemben tartó címére kell a kiszabott összeget tartalmazó csekkszelvényt megküldeni.

Ha a gépjármű üzemben tartója a helyszíni bírság kiszabását nem veszi tudomásul, a szabálysértési eljárást az egyébként irányadó rendelkezések szerint kell lefolytatni. Így kell eljárni akkor is, ha a gépjármű üzemben tartójának megküldött csekkszelvényen vagy banki átutalással a helyszíni bírságot az e törvényben meghatározott határidőn belül nem fizetik meg.

III.2.5. Szóbeli figyelmeztetés

Helyszíni intézkedés során a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben szóbeli figyelmeztetést alkalmazhat, ha az elkövetett cselekmény oly csekély mértékben veszélyes a társadalomra, hogy még a helyszíni bírság kiszabása is szükségtelen.

III.3. Büntetőjog különös részi tényállások

III.3.1. Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés

165. § (1) Aki foglalkozási szabály megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Foglalkozási szabály a lőfegyver, a robbantószer és a robbanóanyag használatára és kezelésére vonatkozó szabály is.

Elkövetési magatartás: a foglalkozási szabályok megszegése

A foglalkozási szabályokat a bírói gyakorlat tágan értelmezi. Egyértelműen magában foglalja a keresetszerűen folytatott tevékenységet. A bűncselekmény megállapítása szempontjából az sem bír jelentőséggel, hogy az adott tevékenység igényel e szakképzettséget vagy sem. Lehet fő vagy mellék foglalkozásként sőt, akár alkalomszerűen űzött tevékenység is. A bűncselekmény megállapítását nem befolyásolja, hogy ingyenesen vagy ellenszolgáltatásért végezte az elkövető a tevékenységet.

III.3.2. Segítségnyújtás elmulasztása

166. § (1) Aki *nem nyújt tőle elvárható segítséget* sérült vagy olyan személynek, akinek az élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekmény azzal valósul meg, hogy az elkövető a sértettet, akinek az élete, testi épsége közvetlen veszélyben van, segítség nélkül hagyja.

A tőle elvárhatóság azt jelenti, hogy a törvény mindenkinek egyéni képességei és lehetőségei alapján teszi kötelezővé a segítségnyújtást.

Minimálisan elvárható, hogy aki ilyen személyről tudomást szerez, az legalább segítséget hívjon vagy értesítse a mentőket vagy más hatóságot. Az orvosoktól, mentősöktől, nővérektől ilyen helyzetben akár az életmentés vagy annak megkezdése is elvárható.

Példa:

Az elkövető az éjszaka folyamán észleli, hogy egy személy a falu határában részegen fekszik a hóban. Tudatában van, hogy az illető meg is fagyhat reggelre, ennek ellenére az illetőt magára hagyja, nem hív segítséget és nem is szól senkinek róla.

III.3.3. Személyi szabadság megsértése

194. § (1) Aki *mást személyi szabadságától megfoszt*, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Mindenkit megillet a szabad mozgás, helyváltoztatás, tartózkodási hely megválasztása. A személyi szabadság megsértése számos formában elkövethető, leggyakoribb valamilyen helyiségbe való bezárás, valahonnan történő távozás megakadályozása.

Példa:

Az elkövető szomszédját tréfából bezárja a pincébe, istállóba.

Az elkövető haragosát testi erejét kihasználva nem engedi kimenni a lépcsőházból.

A bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja. Köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni, ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni.

Nem valósítja meg a személyi szabadság megsértésének a büntettét, aki a bűncselekmény elkövetésén tetten ért és a helyszínről menekülő személyeket a gépkocsijával üldözőbe veszi, őket elfogja, majd a lakására szállítja, és nyomban értesíti a rendőrséget.

III.3.4. Személyes adattal visszaélés

219. § (1) Aki a személyes adatok védelméről vagy kezeléséről szóló törvényi vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusában meghatározott rendelkezések megszegésével *haszonszerzési célból vagy jelentős érdeksérelmet okozva*

a) jogosulatlanul vagy a céltól eltérően személyes adatot kezel, vagy

b) az adatok biztonságát szolgáló intézkedést elmulasztja,

vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Elkövetési magatartás: a személyes adat

1. jogosulatlanul vagy a céltól eltérő kezelése,
2. az adatok biztonságát szolgáló intézkedések elmulasztása.

Csak akkor lesz a fenti magatartások elkövetése bűncselekmény, ha haszonszerzési célból követik el, vagy jelentős érdeksérelmet okoz.

A bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki személyes adatokat kezel.

Adatkezelésnek tekintendő a személyes adatok felvétele, tárolása, feldolgozása.

Példa:

Ezt a bűncselekményt követi el az a rendőr, aki kihasználva azt, hogy hozzáfér különböző elektronikus nyilvántartásokhoz, magánnyomozó ismerőseinek különböző személyekről juttatás fejében adatokat továbbít.

III.3.5. Rágalmazás

226. § (1) Aki valakiről más előtt a *becsület csorbítására alkalmas tényt állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ*, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekményt az követi el, aki *a becsület csorbítására alkalmas*

- *tényt állít,*
- *tényt híresztel,*
- *tényre közvetlenül utaló kifejezést használ.*

A tényállítás: konkrét személyre vonatkozó közlés, ami a múltban történt vagy a jelenben folyó eseményről, jelenségről szól, amit az elkövető személyes tapasztalásaként állít be.

A tény híresztelése: ebben az esetben mástól hallott közléseket továbbít.

A tényre közvetlenül utaló kifejezés használata: akár egy szóval is, megjegyzéssel is megvalósulhat.

Példa:

Az elkövető annak érdekében, hogy őt, és ne riválisát léptessék elő, azt kezdi valótlanul terjeszteni a sértettről, hogy tudomása van róla, hogy rendszeresen lop az üzemből.

III.3.6. Becsületsértés

227. § (1) Aki a 226. §-ban meghatározottakon kívül mással szemben

a) a sértett *munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben* vagy

b) *nagy nyilvánosság előtt*

a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a becsületsértést tettelesen követi el.

Elkövetési magatartás: a becsület csorbítására alkalmas kifejezés használata.

Általában szóban valósul meg, de történhet rajzzal, írásban is.

A becsületsértés tettelesen is elkövethető. A tetteleges becsületsértés a sértett testének megalázó vagy sértő jellegű érintésében vagy bántalmazásában jelentkezik, anélkül, hogy testi sértést valósítana meg. Ilyenek az arculütés, a sértett bemocskolása, leöntése, ha az az emberi méltóságot sérti.

Példa:

Az elkövető a zsúfolt kocsmában haragos nőismerősét meglátva mindenki számára jól hallhatóan emelt hangon ezt mondja: „Gondoltam, hogy ez a ronda tehén is itt lesz”.

Becsületsértést követ el az is, aki azért, hogy megalázza, a sértettet lökdösni kezdi, majd több alkalommal, kis erővel arcán, fején, homlokán megüti.

III.3.7. Becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése

226/A. § (1) Aki abból a célból, hogy más vagy mások becsületét csorbítsa, **hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú hang- vagy képfelvételt készít**, ha más bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

III.3.8. Becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel nyilvánosságra hozatala

226/B. § (1) Aki abból a célból, hogy más vagy mások becsületét csorbítsa, **hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú hang- vagy képfelvételt hozzáférhetővé tesz**, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Súlyosabban minősül a bűncselekmény, ha nagy nyilvánosság előtt, vagy jelentős érdeksérelmet okozva követik el.

III.3.9. A közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény

232. § (1) Aki **közlekedési útvonal, jármű, üzemi berendezés vagy ezek tartozéka megrongálásával vagy megsemmisítésével, akadály létesítésével, közlekedési jelzés eltávolításával vagy megváltoztatásával, megtévesztő jelzéssel, közlekedő jármű vezetője ellen erőszak vagy fenyegetés alkalmazásával** vagy más hasonló módon más vagy mások életét vagy testi épségét veszélyezteti, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekmény elkövetési tárgyai:

- 1) közlekedési útvonal,
- 2) jármű,
- 3) üzemi berendezés vagy ezek tartozéka,
- 4) közlekedési jelzés,
- 5) a közlekedési jármű vezetője (passzív alany).

A bűncselekményt megvalósító elkövetési magatartások:

- 1) megrongálás: a dolog megsemmisítése, használhatatlanná tétele,
- 2) akadály létesítése: közlekedési útvonalon tárgy elhelyezése,
- 3) jelzés eltávolítása vagy megváltoztatása: az eltávolítás a helyéről történő elmozdítást jelenti, a megváltoztatása pedig eredeti jelentéstartalmának megváltoztatását foglalja magában,
- 4) erőszak, illetve fenyegetés a közlekedő jármű vezetője ellen,
- 5) más hasonló módon: az előbbi magatartásokba nem illeszthető, de a közlekedés biztonságát veszélyeztető magatartás.

Példa:

Közúti jelzőtábla ellopása, ellenkező irányba elfordítása.

Közútra farönk, kő, egyéb akadály kihelyezése.

Közlekedésben résztvevő gépjármű kövel való megdobálása.

Gépjármű vezetőjének menet közbeni bántalmazása.

III.3.10. Környezetkárosítás

241. § (1) Aki a *földet, a levegőt, a vizet, az élővilágot*, valamint azok *összetevőit jelentős mértékű szennyezéssel* vagy más módon

a) *veszélyezteti*,

b) olyan mértékben *károsítja*, hogy annak természetes vagy *korábbi állapota csak beavatkozással állítható helyre*,

c) olyan mértékben károsítja, hogy annak természetes vagy *korábbi állapota nem állítható helyre*,

környezetkárosítást követ el.

A bűncselekmény elkövetési magatartásai a földnek, a levegőnek, a víznek, az élővilágnak, valamint ezek összetevőinek *a jelentős mértékű szennyezése vagy más módon történő veszélyeztetése, illetve károsítása*.

A környezet szennyezése csak jelentős mérték elérése esetén lesz bűncselekmény.

Tekintettel arra, hogy a különböző vegyi anyagok veszélyessége, mérgező hatása nagyon eltérő, ezért a jelentős mérték meghatározása szakértői feladat.

III.3.11. Természetkárosítás

242. § (1) Aki

a) *fokozottan védett élő szervezet egyedét*,

b) *védett élő szervezet vagy az Európai Unióban természetvédelmi szempontból jelentős növény- vagy állatfaj egyedét*, feltéve, hogy azok külön jogszabályban meghatározott, pénzben kifejezett értékének együttes összege eléri a fokozottan védett élő szervezet egyedei esetében megállapított, pénzben kifejezett legalacsonyabb értéket,

c) *a vadon élő állat- és növényfajok* számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló *EK tanácsi rendelet A és B melléklete hatálya alá tartozó élő szervezet egyedét*

jogellenesen megszerzi, tartja, forgalomba hozza, az ország területére behozza, onnan kiviszi, azon átszállítja, azzal kereskedik, illetve azt károsítja vagy elpusztítja, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

243. § (1) *Aki Natura 2000 területet, védett barlangot, védett természeti területet vagy védett élő szervezetek életközösségét, illetve azok élőhelyét jogellenesen jelentős mértékben megváltoztatja*, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a természetkárosítás a Natura 2000 terület, a védett barlang, a védett természeti terület vagy a védett élő szervezetek életközössége, illetve azok élőhelye *jelentős károsodását vagy megsemmisülését okozza*.

Az elkövetési tárgyak két csoportra oszthatók:

- *védett szervezet egyedei*, azok bármely fejlődési szakaszában, alakjában, valamint keresztezései és származékai is;

- *védett területek*.

Az elkövetési magatartások az elkövetési tárgyakhoz kötődnek:

A védett fajok egyedei tekintetében: *megszerzés, tartás, forgalomba hozatal, behozatal, kivitel, átvitel, kereskedés, károsítás, elpusztítás*.

A területek tekintetében: *jelentős mértékű megváltoztatás, jelentős károsítás, megsemmisítés*.

Példa:

Ezt a bűncselekményt követi el, aki a fokozottan védett madár tojásait elpusztítja, vagy egy példány fokozottan védett növényt élőhelyéről engedély nélkül eltávolít, azzal kereskedik.

Gyurgyalagok fészkelőhelyeként használt homokfalban illegális bányászati tevékenység.

Természetkárosítás bűncselekményének gyanúja miatt indult eljárás, amikor egy gépkocsi utasterében lévő hűtőtáskából 156 madártetemet került elő. A természetvédelmi hatóság munkatársának szakvéleménye alapján a madarak mindegyike védett fajhoz tartozott (énekes rigó, réti pityer, búbos pacsirta, mezei pacsirta, kenderike, tengelic, barázdabillegető).

A gondatlanságból okozott természetkárosítás is büntetendő.

Például természetkárosítás bűncselekményét követi el az a mezőgazdasági vállalkozó, aki kellően nem gondoskodik arról, hogy a lovai a fokozottan védett természeti területen levő erdőbe ne hatoljanak be, és így az elkóborolt állatok a gyertyán- és bükkfák kérgének lerágásával, az aljnövényzet letaposásával, a csapások kijárásával és a trágyázással a természetvédelmet ért olyan károsodást okoznak, amely végleges jellegű és helyrehozhatatlan.

A szakszerűtlen gazdálkodási tevékenység következtében gondatlanságból a védett természeti terület kigyullad, és mintegy 2 ha-os területen leég.

III.3.12. Állatkínzás

244. § (1) Aki

a) *gerinces állatot* indokolatlanul oly módon *bántalmaz*, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul *olyan bánásmódot alkalmaz*, amely *alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza*,

b) *gerinces állatát vagy veszélyes állatát elűzi, elhagyja vagy kiteszi*, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekményt az követi el, aki gerinces állatot indokolatlanul bántalmaz, vagy azzal szemben nem megfelelő bánásmódot alkalmaz.

Az állatkínzás bűncselekményének megvalósulásához szükséges, hogy a cselekmény alkalmas legyen maradandó egészségkárosodás okozására, vagy az állat a cselekmény következtében elpusztuljon.

Az is elköveti a bűncselekményt, aki gerinces állatát vagy veszélyes állatát

- elűzi,
- elhagyja vagy
- kiteszi.

Példa:

Állatkínzás bűncselekményét követi el, aki az állat élelemmel, vízzel való ellátásáról szándékosan huzamosabb ideig nem gondoskodik, és ezzel az állat kóros lesoványodását és veseelégtelenség kialakulását idézi elő.

Állatkínzásnak minősül az is, ha az elkövető megunja otthon tartott veszélyes pókját, és azt a közeli parkban szabadon engedi.

III.3.13. A hulladékgazdálkodás rendjének megsértése

248. § (1) Aki

a) arra a célra hatóság által **nem engedélyezett helyen hulladékot elhelyez,**

b) **engedély nélkül vagy az engedély kereteit túllépve hulladékgazdálkodási tevékenységet, illetve hulladékkal más jogellenes tevékenységet végez,**

büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bűncselekmény elkövetési tárgya a hulladék.

Hulladék: mindaz, amit a hulladékról szóló törvény hulladéknak minősít, **ha alkalmas az emberi élet, testi épség, egészség, a föld, a víz, a levegő** vagy azok összetevői, illetve **élő szervezet egyedének veszélyeztetésére.**

A bűncselekmény egyrészt hulladék nem engedélyezett helyen történő elhelyezésével, másrészt engedély nélküli vagy az engedély kereteit túllépve végzett hulladékgazdálkodási tevékenységgel követhető el.

Hulladékgazdálkodási tevékenység: a hulladéknak a hulladékról szóló törvényben meghatározott **gyűjtése, begyűjtése, szállítása** – ideértve **az országba történő behozatalt, onnan történő kivitelt**, valamint az azon történő **útszállítást** –, **előkezelése, tárolása, hasznosítása.**

A hulladékot a gyűjtés céljából arra rendszeresített gyűjtőedényben vagy egyéb gyűjtőeszközben, a gyűjtőszigeten vagy hulladékudvarban lehet elhelyezni. Aki ezeken kívül hulladékot elhelyez, megvalósítja a bűncselekményt.

Hulladékkezelési tevékenység a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető. Engedély nélküli vagy az engedély kereteit túllépő tevékenység szintén megvalósítja a bűncselekményt.

Példa:

Az elkövető közterületen, magánterületen, védett természeti területen, erdőben helyez el hulladékot.

III.3.14. Lopás

370. § (1) **Aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa,** lopást követ el.

A lopás elkövetési magatartása az elvétel. Csak olyan dologra lehet elkövetni, ami nem az elkövetőé, még részben sem.

Ha az ellopott dolog értéke nem haladja meg az ötvezer forintot, akkor az még nem lesz bűncselekmény, csak tulajdon elleni szabálysértés, kivéve, ha az alábbi, törvényben meghatározott módokon követik el:

- 1) bűnszövetségben,
- 2) közveszély színhelyén,
- 3) üzletszerűen,
- 4) dolog elleni erőszakkal – ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik –,
- 5) zsebtolvajlás útján,

- 6) egy vagy több közokirat, magánokirat vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszköz egyidejű elvételével,
- 7) helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel, vagy a jogosult, illetve a használó tudta és beleegyezése nélkül behatolva,
- 8) hamis vagy lopott kulcs használatával,
- 9) lakást vagy hasonló helyiséget az elkövetővel közösen használó sérelmére, vagy
- 10) erdőben jogellenes fakivágással.

Példa:

A villamoson az elkövető észrevétlenül kiveszi a sértett ruházatából a pénztárcáját, és azzal a helyszínről távozik.

A szellőztetés céljából nyitva hagyott ajtón az elkövető észrevétlenül bemegy a lakásba, majd az előszobában lévő rádiómagnót elveszi, és azzal elszalad.

Ha az ellopott dolog értéke az ötvenezer forintot meghaladja a körülményektől függetlenül bűncselekmény lesz.

III.3.15. Rongálás

371. § (1) *Aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, rongálást követ el.*

Ha az okozott kár nem haladja meg az ötvenezer forintot, akkor a cselekmény nem lesz bűncselekmény, csupán tulajdon elleni szabálysértés kivéve, ha bűnszövetségben vagy falfirka elhelyezésével valósítják meg.

A falfirka az okozott kár értékétől függetlenül bűncselekmény lesz.

Falfirka: festékszóróval, filctollal vagy bármilyen más felületképző anyaggal létrehozott képi, grafikus vagy szöveges felületbevonat, amely nem a vagyontárgy rendeltetésszerű használatához szükséges.

A rongálás jelentheti az idegen vagyontárgy megsemmisítését, elpusztítását, és jelentheti annak megrongálását, vagyis állagsérelem okozását.

Példa:

Az elkövető egy kövel szándékosan betöri szomszédja gépjárművének szélvédőit és lámpáit.

III.3.16. Közokirat-hamisítás

342. § (1) *Aki*

a) hamis közokiratot készít, vagy közokirat tartalmát meghamisítja,

b) hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál,

*c) közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó **valótlan adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba,** bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Közokiratok alatt olyan papír alapú vagy elektronikus okiratokat értünk, amelyeket bíróság, közjegyző vagy hatósági feladatokat ellátó szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki.

Példa:

Hamis közokirat készítése: az elkövető új köziratot hoz létre.

Közokirat tartalmának meghamisítása: már meglévő közokirat tartalmában végez változtatást pl. nevet, adatot átír.

Felhasználás: minden olyan magatartás, ami valamilyen joghatás kiváltására irányul, pl. más személy érvényes, valódi okmányaival igazolja magát a közúti ellenőrzés során.

Közreműködés valótlán adat, tény vagy nyilatkozat közokiratba foglalásában (intellektuális közokirat-hamisítás), pl. az elkövető az eljárás során más létező személynek adja ki magát, és ennek megfelelő adat kerül az ügyben eljáró hatóságok által készített jegyzőkönyvbe.

III.3.17. Biztonsági okmány hamisítása

344. § *Aki* a külön jogszabályban meghatározott

a) belépésre jogosító hamis biztonsági okmányt készít,

b) belépésre jogosító biztonsági okmány tartalmát meghamisítja,

c) hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi belépésre jogosító biztonsági okmányt felhasznál,

ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Példa:

Az elkövető az Alkotmánybíróság épületébe egy más nevére szóló belépési engedéllyel próbál bejutni.

Az a személy is ezt a bűncselekményt valósítja meg, aki ilyen belépésre jogosító hamis engedélyt készít, vagy meghamisít ilyen engedélyt.

III.3.18. Hamis magánokirat felhasználása

345. § *Aki* jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására *hamis, hamisított vagy valótlán tartalmú magánokiratot felhasznál*, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Elkövetési magatartás: a hamis, hamisított vagy valótlán tartalmú magánokirat felhasználása.

A magánokirat olyan okirat, amely a közokiratok kellékeivel nem rendelkezik. Ilyenek például a szerződések, végrendeletek, utazási igazolványok, buszbérletek.

Hamis a magánokirat, ha az azon feltüntetett személy nem azonos azzal, aki azt kiállította.

Hamisított a magánokirat, ha a már létező magánokiraton – jogosulatlanul – tartalmi, formai változtatást végeztek, így az már nem a kiállítójának a nyilatkozatát rögzíti. Valótlán tartalmú a magánokirat, ha az abban feltüntetettek nem felelnek meg a valóságnak attól függetlenül,

hogy az a kiállító nyilatkozatát tartalmazza-e.

Példa:

Az elkövető nem tud beletörődni, hogy elhunyt nagybátyja után annak fia örökli a vagyont, annak ellenére, hogy 20 éve nem tartotta a kapcsolatot apjával, ezért az elhunyt nevében végrendeletet készít, és azt a hagyatéki eljárás során a közjegyzőhöz benyújtja.

III.3.19. Okirattal visszaélés

346. § (1) *Aki* egy vagy több olyan *közokiratot, amely nem vagy nem kizárólag a sajátja,*

a) mástól, annak beleegyezése nélkül jogtalanul megszerez,

b) jogtalanul megsemmisít, megrongál, vagy

c) mástól jogtalanul elvesz, vagy a jogosult elől jogtalanul eltitkol,

vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Ha más bűncselekmény nem valósul meg, az (1) bekezdés szerint büntetendő, **aki jogtalan haszonszerzés céljából közokiratot átad vagy átvesz.**

(3) Aki az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt magánokiratra azért követi el, hogy jogtalan előnyt szerezzen vagy jogtalan hátrányt okozzon, egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az okirattal visszaélést az követi el, aki más közokiratát jogtalanul

- 1) megszerzi,
- 2) megsemmisíti,
- 3) megrongálja,
- 4) elveszi,
- 5) jogosult elől eltitkolja,
- 6) jogtalan haszonszerzés céljából átadja,
- 7) jogtalan haszonszerzés céljából átveszi.

Példa:

Az elkövető eltulajdonítja haragosa irattárcáját, és azt a benne lévő vezetői engedéllyel, személyi igazolvánnyal együtt a kazánba dobva elégeti.

III.3.20. Bántalmazás hivatalos eljárásban

301. § (1) *Az a hivatalos személy, aki eljárása során mást tetteleg bántalmaz,* büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

III.3.21. Bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában

302. § (1) *Az a közfeladatot ellátó személy, aki közfeladatának ellátása során mást tetteleg bántalmaz,* büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A két bűncselekmény között kizárólag csak annyi a különbség, hogy a bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekmény elkövetője kizárólag hivatalos személy lehet, a bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában bűncselekmény elkövetője pedig a közfeladatot ellátó személy.

Elkövetési magatartás: a hatáskör túllépésével megvalósított tetteges bántalmazás.

Ha a hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy jogszerű intézkedése során alkalmaz fizikai kényszert, abban az esetben nem lehet szó bűncselekményről, még akkor sem, ha esetleg sérülése keletkezik az intézkedés alá vontnak.

Példa:

Bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekmény valósul meg akkor is, ha például az intézkedő rendőrt az intézkedése során szidalmazni kezdik, családjára sértő kijelentéseket tesznek, ő pedig önuralmát elveszítve az intézkedés alá vontat többször nagy erővel arcon üti.

Bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában bűncselekményét kell megállapítani, ha a polgárőr a közfeladata ellátása során elfogott tolvajt nem adja át a rendőrségnek, hanem e helyett tetteleg bántalmazza, majd elzavarja.

III.3.22. Jogellenes fogvatartás

304. § (1) *Az a hivatalos személy, aki eljárása során más személyi szabadságától jogellenesen megfoszt, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Ezt a bűncselekményt csak olyan hivatalos személy követheti el, aki jogosult személyi szabadság elvonására hivatali hatáskörében.

Ilyen bűncselekménynek minősül, ha a hivatalos személy valakit úgy fog el, vesz őrizetbe vagy helyez előzetes letartóztatásba, hogy arra jogszabály nem hatalmazza fel.

Példa:

Ezt a bűncselekményt követi el az a rendőr, aki olyan személyt állít elő, akivel szemben a törvény szerint nem lehetne előállítás alkalmazni.

III.3.23. Hivatali visszaélés

305. § *Az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen*

a) hivatali kötelességét megszegi,

b) hivatali hatáskörét túllépi, vagy

c) hivatali helyzetével egyébként visszaél,

büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

III.3.24. Közfeladati helyzettel visszaélés

306. § *Az a közfeladatot ellátó személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen*

a) közfeladattal kapcsolatos kötelességét megszegi,

b) közfeladattal kapcsolatos jogkörét túllépi, vagy

c) közfeladati helyzetével egyébként visszaél,

büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A két bűncselekmény lényegében csak abban különbözik egymástól, hogy az egyik elkövetője csak hivatalos személy, a másiké pedig csak közfeladatot ellátó személy lehet.

A bűncselekmény során az elkövetők – vagy mások – jogtalan előnyhöz jutnak, vagy másoknak jogtalan hátrányt okoznak.

Az előny vagy a hátrány lehet anyagi természetű, de felmerülhet ezen kívül más, így erkölcsi, személyi természetű előny megszerzése vagy hátrány okozása is. A jogtalan előny akár a tettesnél, akár más személynél is megjelenhet.

A kötelesség megszegése azt jelenti, hogy nem teljesíti a számára előírt tevékenységet.

A hatáskör túllépése esetén az elkövető olyan tevékenységet fejt ki, amely hatáskörén kívül esik, amelynek végzésére nincs joga.

A helyzettel való egyéb visszaélésnél a tettes a megbízatásához kapcsolódó jogosítványokat rendeltetésükkel ellentétesen, szabályellenesen alkalmazza.

Példa:

Hivatali visszaélést valósít meg az a szolgálatot teljesítő rendőr, aki a rablás bűncselekményével gyanúsítható személy kezét a bűncselekményből származó tárgyakat tartalmazó kézikocsinhoz bilincseli, és arra kényszeríti, hogy a kocsit a rendőrség épületébe testi erővel behúzza.

III.3.25. Hivatalos személy elleni erőszak

310. § (1) *Aki hivatalos vagy külföldi hivatalos személyt*

a) jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályoz,

b) jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel intézkedésre kényszerít, vagy

c) eljárása alatt, illetve emiatt bántalmaz,

büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A büntetőjogi védelem a hivatalos személyt csak a jogszerű eljárása során illeti meg, amelyhez minden olyan cselekménye hozzátartozik, amelyet feladatai teljesítése során kifejt. Lényeges azonban, hogy az elkövető a hivatalos személy eljárását, a hivatalos személyi minőségét ténylegesen felismerhesse.

A hivatalos személy akadályozásának az olyan magatartás tekinthető, amely gátolja, nehezíti, késlelteti a hivatalos személy jogszerű eljárásának a végrehajtását. A bűncselekmény csak akkor valósul meg, ha az akadályozás erőszakkal vagy fenyegetéssel történik.

A hivatalos személy intézkedésre kényszerítése akkor merül fel, ha az erőszak vagy fenyegetés alkalmas arra, hogy a sértett eljárásával összefüggésben olyan tevékenységet fejtsen ki, amelyre egyébként is jogsúlt volna.

Hivatalos személy elleni erőszak büntettét valósítja meg az is, aki a hivatalos személyt eljárása alatt, illetve emiatt bántalmazza.

Példa:

A tetten ért elkövető szándékosan ellöki a rendőrt, hogy el tudjon menekülni.

Bántalmazás alatt a sértett testét érintő erőszakos magatartást értjük.

III.3.26. Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak

311. § A 310. § szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekményt közfeladatot ellátó személy ellen követi el.

A közfeladatot ellátó személyek nem hivatalos személyek ugyan, azonban a közösség számára igen fontos feladatot látnak el, ezért indokolt, hogy ugyanolyan elbírálás alá essenek, mint a hivatalos személyek, ha működésük során ellenük irányuló erőszakkal vagy fenyegetéssel véghezvitt bűncselekményeket valósítanak meg velük szemben.

Közfeladatot ellátó személy például a lelkész, a pedagógus, a polgárőr, a mentőszolgálat tagja, tömegközlekedési jármű vezetője is.

III.3.27. Hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak

312. § A 310. § szerint büntetendő, aki az ott meghatározott *bűncselekményt hivatalos személy, külföldi hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatására vagy védelmére kelt személy ellen követi el.*

A törvény a hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatóját is büntetőjogi védelemben részesíti.

Példa:

A szolgálatban levő rendőr kérésére a helyszínt biztosító személy elleni erőszakos magatartás a hivatalos személy támogatója elleni erőszak büntetetté valósítja meg.

III.3.28. Vesztegetés

290. § (1) Aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személynek vagy rá tekintettel másnak azért *ad vagy ígér jogtalan előnyt, hogy a kötelességét megszegje,* büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Példa:

Ha a vállalkozó annak érdekében, hogy ő kapjon meg egy munkát, pénzt ígér az egyik ügyintézőnek, hogy tüntesse el a konkurens cég pályázatát.

III.3.29. Vesztegetés elfogadása

291. § (1) Aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében végzett tevékenységével kapcsolatban *jogtalan előnyt kér, avagy a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja,* illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan *előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért,* büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Példa:

Ha a cég ügyintézője keresi meg az egyik pályázót, hogy ugyan nem ő a legesélyesebb a munkára, de megfelelő összeg ellenében elintézi, hogy ő nyerjen.

Akkor is bűncselekményről beszélünk, ha nem adják át neki a kért összeget, hiszen az előny kérése is bűncselekmény.

A bűncselekmény megállapításához nem szükséges, hogy az előny kérője szabálytalanul járjon el, elegendő, ha megszegi a kötelességét. Ebben az esetben még szigorúbban kell büntetni cselekményéért.

III.3.30. Hivatali vesztegetés

293. § (1) *Aki hivatalos személyt a működésével kapcsolatban neki vagy rá tekintettel másnak adott vagy ígért jogtalan előnnyel befolyásolni törekszik,* büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a vesztegető, ha *a jogtalan előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a hivatalos személy a hivatali kötelességét megszegje, a hatáskörét túllépje, vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaéljen.*

Példa:

Hivatali vesztegetés büntettét valósítja meg az a terhelt, aki a vele szemben közlekedési szabálysértés miatt intézkedő rendőröknek pénzt ajánl fel azért, hogy tekintsenek el a helyszíni bírság kiszabásától.

III.3.31. Hivatali vesztegetés elfogadása

294. § (1) *Az a hivatalos személy, aki a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Példa:

Ezt a bűncselekményt valósítja meg az a rendőr, aki a szabálysértés miatt intézkedés alá vont gépjárművezetőnek kijelentéseivel félreérthetetlenül tudomására hozza, hogy anyagi előny juttatása fejében hajlandó a feljelentéstől eltekinteni és vezetői engedélyét visszaadni.

III.3.32. Vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban

295. § (1) *Aki azért, hogy más a bírósági, választottbírósági vagy hatósági eljárásban törvényes jogait ne gyakorolja, vagy kötelezettségeit ne teljesítse, neki vagy rá tekintettel másnak jogtalan előnyt ad vagy ígér, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Példa:

Ezt a bűncselekményt valósítja meg, aki bírósági vagy hatósági eljárásban az ügy tanújának pénzt ad vagy pénzt ígér azért, hogy vallomását megváltoztassa vagy visszavonja.

III.3.33. Vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban

296. § (1) *Aki azért, hogy a bírósági, választottbírósági vagy hatósági eljárásban törvényes jogait ne gyakorolja, vagy kötelezettségeit ne teljesítse, jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

Példa:

A vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban bűncselekményét az a tanú vagy az eljárásban részt vevő más személy valósítja meg, aki pénzt kér azért, hogy törvényes jogait ne gyakorolja, vagy kötelezettségeit ne teljesítse (pl. ne tanúskodjon).

III.4. Egyes szabálysértések

III.4.1. 132. A tulajdon elleni szabálysértés

177. § (1) Aki

a) **ötvenezer forintot meg nem haladó értékre lopást, sikkasztást, jogtalan elsajátítást, orgazdaságot,**

b) **ötvenezer forintot meg nem haladó kárt okozva csalást, szándékos rongálást,**

c) **ötvenezer forintot meg nem haladó vagyoni hátrányt okozva hűtlen kezelést**

követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli, szabálysértést követ el.

(2) *Aki idegen, nem gépi meghajtású járművet másától azért vesz el, hogy jogtalanul használja, szabálysértést követ el.*

(2a) *Aki földmérési jelet vagy az államhatár megjelölésére szolgáló jelet elvisz, áthelyez vagy elmozdít, szabálysértést követ el.*

(3) *Aki a kulturális örökség védett elemeit, a megye-, város-, községhatár vagy a birtokhatár megjelölésére szolgáló hivatalos jelet vagy létesítményt, tömegközlekedési vagy távközlési eszközt, közúti jelzést, parkot vagy ahhoz tartozó felszerelést, természetvédelmi hatósági és tájékoztató táblát vagy egyéb közérdeket szolgáló jelet vagy létesítményt gondatlanul megsemmisít, megrongál, elvisz, áthelyez vagy elmozdít, szabálysértést követ el.*

(4) **Az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő, az erdészeti hatóság arra felhatalmazott ügyintézője, a halászati őr, valamint a mezőőr, a természeti, védett természeti és Natura 2000 területeken a természetvédelmi őr, helyi jelentőségű védett természeti területen az önkormányzati természetvédelmi őr is szabhat ki helyszíni bírságot.**

Ezt a szabálysértést akkor kell megállapítani, ha a törvényben meghatározott jogellenes cselekményeket ötvenezer forintot meg nem haladó értékre követik el, és nincs olyan körülmény, ami miatt bűncselekménynek kellene nyilvánítani.

Példa:

Az elkövető a kocsmáson asztalán őrizetlenül hagyott húszezer forint értékű mobiltelefont elloplja. Az a személy is elköveti ezt a szabálysértést, aki tudja, hogy lopásból származik a telefon, és háromezer forintért az elkövetőtől megveszi.

Ha bolti pénztáros szándékosan rosszul ad vissza a vásárlónak, és így ötezer forinttal megkárosítja, az is ezt a szabálysértést követi el.

A bolti tolvajokat is emiatt a szabálysértés miatt lehet felelősségre vonni, ha az eltulajdonított érték nem haladja meg az ötvenezer forintot.

Egyes dolgokat még fokozottabban véd a jogalkotó.

Ilyenek:

- 1) földmérési jel,
- 2) államhatár megjelölésére szolgáló jel,
- 3) a kulturális örökség védett elemei,
- 4) a megye-, város-, községhatár vagy a birtokhatár megjelölésére szolgáló hivatalos jel vagy létesítmény,
- 5) tömegközlekedési eszköz,
- 6) távközlési eszköz,
- 7) közúti jelzés,
- 8) park vagy ahhoz tartozó felszerelés,

- 9) természetvédelmi hatósági és tájékoztató tábla vagy egyéb közérdeket szolgáló jel vagy létesítmény.

Ezeknek már gondatlanságból történő **megrongálása, megsemmisítése, elvitele, áthelyezése, elmozdítása** is szabálysértés.

A gyakorlati alkalmazás szempontjából fontos, hogy a tulajdon elleni szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt bárki visszatarthatja, köteles azonban őt a rendőrségnek haladéktalanul átadni.

III.4.2. 136. Polgári felhasználású robbanóanyaggal és pirotechnikai termékkel kapcsolatos szabálysértés

182. § (1) Aki a polgári felhasználású **robbanóanyagok előállítására, forgalmára, tárolására, szállítására, felhasználására és megsemmisítésére vonatkozó előírásokat megszegi**, továbbá **robbanóanyagot vagy robbanószerkezetet talál, vagy annak hollétéről tudomást szerez, és ezt a tényt haladéktalanul a rendőrségnek nem jelenti be**, illetve engedély **nélkül pirotechnikai tevékenységet végez**,

szabálysértést követ el.

(2) Aki **a pirotechnikai termékek előállítására, forgalmára, tárolására, szállítására, felhasználására, megsemmisítésére, birtoklására vonatkozó előírásokat megszegi**, szabálysértést követ el.

Elkövetési magatartás: a polgári felhasználású robbanóanyagok és a pirotechnikai termékek

- 1) előállítására,
- 2) forgalmára,
- 3) tárolására,
- 4) szállítására,
- 5) felhasználására és
- 6) megsemmisítésére

vonatkozó előírások megszegése.

Fenti tevékenységeket csak hatósági engedély birtokában, illetve a jogszabályban előírtaknak megfelelően lehet folytatni.

Szabálysértés az is, ha valaki robbanóanyagot vagy robbanószerkezetet talál, vagy tudomást szerez ilyenről, és azt a rendőrségnek nem jelenti be.

A pirotechnikai termékeket négy osztályba sorolják azok kockázatától és zajszintjétől függően. Az úgynevezett harmadik pirotechnikai osztályba tartoznak a december 28. és január 1. között megvásárolható, december 31-én 18 órától január 1-jén reggel 6 óráig felhasználható termékek (tűzijátékok).

A forgalmazónak magyar nyelvű, jól olvasható felirattal kell ellátnia a terméket, azon szerepelnie kell a gyártó, illetve az importőr adatainak, a termék nevének, típusának, pirotechnikai osztályának és az úgynevezett tanúsítási regisztrációs számának. Szerepelnie kell továbbá a terméken a hatóanyag-tartalomnak, a gyártási vagy forgalmazási engedély számának, valamint a felhasználhatóság idejének. A termékhez közérthető használati és kezelési útmutatót, illetve baleset- és egészségvédelmi figyelmeztetést is kell mellékelni.

Példa:

Az elkövetőknek január 1-jén délután jut eszükbe, hogy megmaradt két tűzijátékuk, és azt a sötétedés beálltával felhasználják.

III.4.3. 139. Koldulás

185. § (1) Aki **gyermekkorú személy társaságában koldul**, szabálysértést követ el.

(2) Aki közterületen vagy nyilvános helyen, **olyan módon koldul, hogy a járókelőket, illetve a nyilvános helyen jelenlévőket pénz átadása céljából leszólítja**, továbbá az is, aki **házzól házra, illetve lakásról lakásra járva kéreget**, szabálysértést követ el.

A koldulás önmagában nem lesz büntetendő, csak akkor, ha

- gyermekkorú személy társaságában,
- közterületen vagy nyilvános helyen a járókelőket, illetve a nyilvános helyen jelenlévőket pénz átadása céljából leszólítva, vagy
- házzól házra, illetve lakásról lakásra járva követik el.

Példa:

Az aluljáró lépcsőjén ülő koldus nem követi el a koldulás szabálysértését, ha csendben ül, és egy kezében tartott táblára írt szöveggel próbál pénzt gyűjteni. Abban az esetben azonban, ha odalép a járókelőkhöz és úgy kéreget, az szabálysértésnek minősül.

III.4.4. 141. Természetvédelmi szabálysértés

187. § (1) Aki

a) a természetvédelmi államigazgatási szerv engedélyéhez vagy szakhatósági hozzájárulásához kötött tevékenységet engedély vagy szakhatósági hozzájárulás nélkül, vagy az engedélytől, szakhatósági hozzájárulástól eltérő módon végez vagy végeztet, vagy bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget,

b) természeti területen – beleértve a védett természeti, Natura 2000 területet is – a természetvédelmi célokkal össze nem egyeztethető tevékenységet folytat, szemetel, a területet más módon szennyezi, tiltott helyen tartózkodik, engedély nélkül tüzet rak,

c) védett élő szervezet egyedét, származékát vagy barlangi képződményt jogellenesen megrongál, elvisz vagy elpusztít, illetve védett vagy fokozottan védett állatfaj egyedét élettevékenységében jelentős mértékben zavar, szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés elkövetőjére a természetvédelmi őr, az önkormányzati természetvédelmi őr is szabhat ki helyszíni bírságot.

A szabálysértés elkövetési tárgyai:

- a védett élő szervezet egyede, származéka,
- védett vagy fokozottan védett állatfaj egyede,
- barlangi képződmény.

A tényállásban meghatározott elkövetési magatartások:

- 1) engedélyhez vagy szakhatósági hozzájárulásához kötött tevékenység engedély vagy szakhatósági hozzájárulás nélküli, vagy az engedélytől, szakhatósági hozzájárulástól eltérő módon történő végzése vagy végeztetése,
- 2) bejelentési kötelezettség elmulasztása,
- 3) a természetvédelmi célokkal össze nem egyeztethető tevékenység folytatása,
- 4) szemetelés, a terület más módon szennyezése,

- 5) *tiltott helyen tartózkodás,*
- 6) *engedély nélküli tűzrakás,*
- 7) *jogellenes megrongálás,*
- 8) *megrongálás, elvitel,*
- 9) *állatfaj egyedének élettevékenységében jelentős mértékben zavarása,*
- 10) *jogellenes elpusztítás,*
- 11) *a természet védelmére vonatkozó rendelkezések egyéb módon történő megsértése.*

Példa:

Szabálysértést követ el, aki a védett természeti területre gépjárművel engedély nélkül behajt, ott azzal közlekedik, tekintettel arra, hogy a védett természeti területeken tilos, illetve engedélyhez kötött a járművel történő közlekedés.

III.4.5. 145. Tiltott szerencsejáték

191. § (1) Aki *közterületen vagy nyilvános helyen tiltott szerencsejátékot szervez,* szabálysértést követ el.

(2) Aki közterületen vagy nyilvános helyen tartott *tiltott szerencsejátékban részt vesz,* szabálysértést követ el.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő is szabhat ki helyszíni bírságot.

Elkövetési magatartás: tiltott szerencsejáték szervezése, részvétel tiltott szerencsejátékban.

Szerencsejáték minden olyan játék, amelyben az egyik fél pénz befizetése vagy vagyoni érték nyújtása fejében, meghatározott feltételek mellett pénz- vagy más vagyoni értékű nyereményre válik jogosulttá. A szabálysértési tényállás vonatkozásában olyan játékról van szó, amelyben a nyereség vagy a veszteség kizárólag a véletlentől függ.

Elkövetés helye: közterület vagy nyilvános hely.

Példa:

Vendéglátóhelyen egy csoport pénzben blackjack - et kezd játszani.

III.4.6. 146. Közerkölcs megsértése

192. § (1) Aki *a közterületen, nyilvános helyen vagy közforgalmú közlekedési eszközön a közerkölcsbe ütköző magatartást tanúsít,* szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő is szabhat ki helyszíni bírságot.

Közerkölcs: azok az általánosan elfogadott magatartási szabályok, amelyeket az emberek többsége a közterületen, a nyilvános helyeken, illetve a közforgalmú közlekedési eszközön helyesnek, elfogadhatónak tart.

Elkövetési magatartás: a közerkölcsbe ütköző magatartás tanúsítása (pl. köpködés, káromkodás).

Példa:

Közterület megsértése szabálysértést követi el, aki pornófilm forgatása miatt közterületen szexuális tevékenységet végez.

III.4.7. 147. Veszélyeztetés kutyával

193. § (1) Aki a felügyelete alatt álló kutyát

- a) a település belterületén felügyelet nélkül bocsátja közterületre, vagy kóborolni hagyja,*
- b) természeti és védett természeti területen, vagy vadászterületen – a vadászkutya és a **triflakereső** kutya kivételével – póráz nélkül elengedi vagy kóborolni hagyja,*
- c) szájkosár és póráz nélkül közforgalmú közlekedési eszközön – **segítő kutya** kivételével – szállítja,*
- d) **vendéglátó üzlet kivételével** étel- és ital-előállításra szolgáló üzletbe, közfürdő területére vagy játszótérre – **segítő kutya** kivételével – beengedi, illetve beviszi, szabálysértést követ el.*

*(2) Aki **veszélyes ebét** nem zárt helyen tartja, vagy nem helyez el a ház (lakás) bejáratán a **veszélyes ebre** utaló megfelelő figyelmeztető táblát, szabálysértést követ el.*

A szabálysértés miatt a közterület-felügyelő, természeti és védett természeti területen a természetvédelmi őr, helyi jelentőségű védett természeti területen az önkormányzati természetvédelmi őr, továbbá a mezőőr is szabhat ki helyszíni bírságot.

Elkövetési magatartás: az ebek tartásával kapcsolatos előírások és kötelezettségek megszegése.

Ennek alapján tilos ebet:

- település belterületén felügyelet nélkül utcára engedni, illetve kóborolni hagyni;
- természeti, védett természeti, vagy vadászterületen – vadászkutya és triflakereső kutya kivételével – póráz nélkül elengedni, vagy kóborolni hagyni;
- közforgalmi közlekedési eszközön – segítő kutya kivételével - póráz és szájkosár nélkül szállítani;
- vendéglátó üzlet kivételével játszótérre, étel- és ital-előállításra szolgáló üzletbe, közfürdőbe – segítő kutya kivételével - beengedni vagy bevinni.

Kötelező a veszélyes ebet zárt helyen tartani, valamint a ház (lakás) bejáratára elhelyezni a veszélyes ebre utaló megfelelő figyelmeztetést.

Példa:

Az elkövető annak ellenére, hogy tudja, hogy kutyája harapós, nem helyez ki erre utaló táblát és a kutyát nem is tartja zárt helyen.

A hatályba lépő módosítással a vadászkutya mellett a triflakereső (értsd pl. szarvasgomba-kereső; trifla = föld alatti gomba) kutyára is kiterjeszti a pórázhasználat mentességét, továbbá a mezőőr is szabhat már ki helyszíni bírságot a szabálysértés elkövetőjével szemben.

Segítő kutya: a fogyatékkal élő személyt az egyenlő esélyű hozzáféréshez fűződő joga gyakorlásában, önálló életvitelének elősegítésében, illetve veszélyhelyzet elhárításában segítő, rehabilitációs, rehabilitációs feladatokat ellátó, a külön jogszabályban meghatározott állategészségügyi követelményeknek megfelelő kutya.

A segítő kutya típusa, kiképzése és alkalmazhatósága szerint:

- 1) vakvezető kutya: a látássérült személy vezetésére kiképzett kutya,
- 2) mozgáskorlátozott személyt segítő kutya: a mozgáskorlátozott személyt mindennapi tevékenységeinek ellátásában segítő feladatokra kiképzett kutya,
- 3) hangot jelző kutya: a hallássérült személy számára veszélyt vagy egyéb fontos információt jelentő hangok jelzésére kiképzett kutya,
- 4) rohamjelző kutya: az epilepsziával élő személy vagy más krónikus, rohamszerű állapotoktól veszélyeztetett személy számára a roham során segítséget nyújtó feladatokra kiképzett kutya,
- 5) személyi segítő kutya: a fogyatékos személyt önálló életvitelében segítő feladatokra kiképzett kutya,
- 6) terápiás kutya: a gyógypedagógiai, a szociális szolgáltatások területén pedagógiai, pszichológiai, pszichiátriai, konduktív pedagógiai rehabilitációs, illetve rehabilitációs folyamatban alkalmazott kutya.

A segítő kutyát megkülönböztető jelzéssel kell ellátni, amelyen a kutyát kiképző szervezet logójának szerepelnie kell.

A segítő kutyát alkalmazó személy szájkosár nélkül alkalmazhatja a segítő kutyát.

III.4.8. 149. Csendháborítás

195. § (1) Aki lakott területen, az ott levő épületben, vagy az ahhoz tartozó telken, tömegközlekedési eszközön, továbbá természeti és védett természeti területen ***indokolatlanul zajt okoz***, amely ***alkalmas arra, hogy mások nyugalma, illetve a természeti vagy a védett természeti értéket zavarja***, szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő, természeti és védett természeti területen a természetvédelmi őr és helyi jelentőségű védett természeti területen az önkormányzati természetvédelmi őr is szabhat ki helyszíni bírságot.

Elkövetési magatartás: zaj okozása.

Akkor állapítható meg szabálysértés, ha a zaj okozása indokolatlan és alkalmas arra, hogy mások nyugalma vagy a természeti értékeket zavarja.

Elkövetési helyek:

- 1) lakott terület,
- 2) lakott területen lévő épület,
- 3) lakott területen lévő épülethez tartozó telek,
- 4) tömegközlekedési eszköz,
- 5) természeti terület,
- 6) védett természeti terület.

Példa:

Az elkövetők házuk udvarán bulit tartanak, és a zenét olyan magas hangerőre állítják, hogy az több házzal távolabb is zavarja az ott lakókat.

III.4.9. 150. Köztisztasági szabálysértés

196. § (1) Aki

a) a közterületen, a közforgalom céljait szolgáló épületben, vagy közforgalmú közlekedési eszközön szemetel, ezeket beszennyezi,

b) a felügyelete alatt lévő állat által az a) pontban megjelölt helyen okozott szennyezés megszüntetéséről nem gondoskodik, szabálysértést követ el.

(2) Aki települési hulladékot a közterületen engedély nélkül lerak, elhelyez, vagy nem a kijelölt lerakóhelyen rak le vagy helyez el, szabálysértést követ el.

(2a) Köztisztasági szabálysértés miatt nem vonható felelősségre az a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény alapján fogyatékos személynek minősülő személy, aki az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott cselekményt a felügyelete alatt lévő vakvezető, illetve mozgáskorlátozottakat segítő kutyára vonatkozóan követi el.

(3) Az (1) és (2) bekezdésekben meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő, természeti és védett természeti területen a természetvédelmi őr, helyi jelentőségű védett természeti területen az önkormányzati természetvédelmi őr, az önkormányzat közigazgatási területéhez tartozó termőföldeken a mezőőr is szabhat ki helyszíni bírságot.

A fogyatékos személytől nem várható el, hogy a felügyelete alatt lévő vakvezető, illetve mozgáskorlátozottakat segítő kutya által okozott szennyeződés megszüntetéséről gondoskodjék, ezért szabálysértési szankció alkalmazása nem indokolt.

A szabálysértés elkövetési helyei:

- közterület;
- közforgalom céljait szolgáló épület;
- közforgalmú közlekedési eszköz;
- szemétkerakásra ki nem jelölt hely.

Elkövetési magatartások:

- szemetelés, szennyezés;
- felügyelet alatt álló állat által okozott szennyezés megszüntetésének elmulasztása;
- hulladék engedély nélküli lerakása, elhelyezése.

Példa:

Az elkövető a boltban vásárolt jégkrémet megeszi, majd ezt követően a papírját a járdára dobja.

III.4.10. 151. Veszélyeztetés tárgyak elhelyezésével, eldobásával

197. § (1) Aki

a) *épületen, építményen tárgyat másokat veszélyeztető módon helyez el,*

b) *tárgyat másokat veszélyeztető módon dob el,*

szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő is szabhat ki helyszíni bírságot.

Elkövetési magatartás:

- épületen, építményen tárgyak másokat veszélyeztető módon való elhelyezése,
- tárgy másokat veszélyeztető módon történő eldobása.

Példa:

Ha valaki úgy helyez el épületen vagy építményen valamilyen tárgyat, hogy annak leesése balesetet okozhat, az elköveti ezt a szabálysértést.

Ezt a szabálysértést követi el az a személy is, aki házibuli alkalmával a kiürült pezsgősüvegeket kidobja az emeleti ablakból úgy, hogy azok a járdára, úttestre esnek, akkor is, ha senkinek nem esik bántódása emiatt.

III.4.11. 154. Szeszesital-árusítás, - kiszolgálás és - fogyasztás tilalmának megszegése

200. § (1) Aki

- a) a *szeszes ital árusítására vagy a közterületen történő fogyasztására vonatkozó* – törvényben, kormányrendeletben vagy önkormányzati rendeletben meghatározott – *tilalmat megszegi,*
- b) vendéglátó üzletben *tízennyolcadik életévét be nem töltött személy részére szeszes italt szolgál ki,*
- c) a szeszes ital eladása során közterületen vagy nyilvános helyen szemmel láthatóan *részeg állapotban lévő személynek szeszes italt szolgál ki,*
- d) közterületen vagy nyilvános helyen *fiatalkorút szándékosan lerészegít,* szabálysértést követ el.

Elkövetési magatartások:

- szeszes ital árusítására, közterületen történő fogyasztására vonatkozó jogszabályi tilalom megszegése,
- szeszes ital kiszolgálása 18. életévét be nem töltött személy részére,
- szeszes ital eladása során szemmel láthatóan részeg állapotban lévő személy kiszolgálása,
- fiatalkorú lerészegítése.

Tilos szeszes italt forgalmazni a diáksport egyesület és a nevelési-oktatási intézmény sportlétesítményeiben, kivéve azokat a rendezvényeket, amelyeken 18 éven aluliak nem vesznek részt.

Tilos 5%-nál magasabb alkoholtartalmú italok forgalmazása a versenyrendszerben szervezett, illetve a sportág versenynaptárában egyébként szereplő sportrendezvény kezdetét megelőző két órától a sportrendezvény befejezését követő egy óráig terjedő időszakban a sportlétesítmények területén.

Példa: A szórakozóhelyen a pincér 15-16 éves fiataloknak sört szolgál fel.

III.4.12. 154/A. Jogosulatlan közterületi értékesítés

200/A. § (1) Aki közterületen a közterület tulajdonosának hozzájárulása nélkül árusít, szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő is szabhat ki helyszíni bírságot.

A közterületi értékesítés: a közterületen, illetve közforgalom számára nyitva álló helyen végzett kiskereskedelmi tevékenység.

Közterületi értékesítés keretében a húsvéti, adventi, karácsonyi és szilveszteri ünnepeken, valamint évente egy alkalommal, kizárólag az adott ünnepen és az azt megelőző 20 napban a jogszabályban meghatározott termékeken túl az adott ünneppel, illetve az adott alkalomhoz

kapcsolódó helyi hagyománnyal összefüggő termékek, továbbá nemesfémből készült ékszerek, díszműárúk és egyéb tárgyak forgalmazhatók.

Közterületi értékesítést a kereskedő a termékre vonatkozó külön jogszabályok alapján szükséges hatósági engedélyek birtokában, továbbá a nevének és székhelyének feltüntetésével folytathat.

Közterületi értékesítés keretében forgalmazható termékek:

- 1) napilap és hetilap, folyóirat, könyv,
- 2) levelezőlap,
- 3) virág,
- 4) léggömb,
- 5) zöldség, gyümölcs,
- 6) pattogatott kukorica,
- 7) főtt kukorica,
- 8) sült gesztenye,
- 9) pirított tökmag, napraforgómag, földimogyoró, egyéb magvak,
- 10) vattacukor, cukorka,
- 11) fagylalt, jégkrém,
- 12) ásványvíz, üdítőital, kávéital, nyers tej,
- 13) büfétermék,
- 14) sütőipari termékek,
- 15) előrecsomagolt sütemények, édességek.

III.4.13. 156. Jégen tartózkodás szabályainak megszegése

202. § (1) Aki a *szabad vizek jegén való tartózkodás szabályait megszegi*, szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő, a halászati őr és a hivatásos katasztrófavédelmi szerv erre felhatalmazott ügyintézője is szabhat ki helyszíni bírságot.

A szabad vizek jegén tartózkodni azokon a helyeken szabad, amelyek nem esnek tiltó rendelkezés alá.

A szabad vizek jegén tartózkodni csak akkor szabad, ha a jég kellő szilárdságú, nem olvad, illetve nem mozog.

Tilos a szabad vizek jegén tartózkodni:

- éjszaka és korlátozott látási viszonyok között,
- járművel, a biztonságos munkavégzés kivételével,
- kikötők és veszteglőhelyek területén,
- folyóvizeken és azok mellékágain.

Példa:

Ezt a szabálysértést követi el az, aki terepjárójával a Balaton jegén közlekedik.

III.4.14. 156/A. Tiltott fürdés

202/A. § (1) *Aki tiltott helyen fürdik*, szabálysértést követ el.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt a közterület-felügyelő, a természetvédelmi őr, az önkormányzati természetvédelmi őr, a halászati őr is szabhat ki helyszíni bírságot.

A folyóvizekben (folyók, állandó és időszakos vízfolyások, holtágak) és állóvizekben (mesterséges és természetes tavak), továbbá vízi létesítmények (csatornák) vizében (a továbbiakban együtt: szabad vizek) fürödni azokon a helyeken szabad, amelyek nem esnek tiltó rendelkezés alá, illetve külön jogszabály szerint kijelölt fürdőhelynek minősülnek.

Fürdésnek minősül az olyan úszóeszköz (játékcsónak, vízibicikli, banánhajó, felfújható eszközök stb.) vizen történő használata is, amely a vízi közlekedésről szóló törvény szerint nem tekinthető csónaknak vagy vízi sporteszköznek, továbbá amelynek nem kell rendelkeznie a hajózási hatóság által kiadott hajóokmánnyal vagy a vízi sporteszközökre előírt típusjóváhagyással.

Nem minősül fürdésnek a gépi berendezéssel vagy más módon meghajtott vízi sporteszköz használata.

A szabad vizen való tartózkodás alapvető szabályairól szóló 46/2001. (XII. 27.) BM rendelet alapján

2. § (1) Tilos fürdeni:

a) hajóútban;

b) hajóutat és hajózási akadályt jelző bóják, nagyhajók, úszó munkagépek és fürdés célját nem szolgáló úszóművek 100 méteres körzetében;

c) vízlépcsők és vízi munkák 300 méteres, hidak, vízkivételi művek, egyéb vízi műtárgyak, komp- és révátkelőhelyek 100 méteres körzetében;

d) kikötők, úszóműves kikötőhelyek, úszóműállások, hajóhidak, veszteglőhelyek, vízi sportpályák, vízi repülőterek és hajókiemelő berendezések területén és 100 méteres körzetében;

e) egészségre ártalmas vizekben;

f) a kijelölt fürdőhelyek kivételével a határvizekben és a városok belterületén lévő szabad vizekben;

g) vízi jármű kísérete nélkül a Balaton Somogy megyéhez tartozó területén, a parttól 1000 méternél, Veszprém és Zala megyéhez tartozó területén a parttól 500 méternél nagyobb távolságra, valamint a Tisza-tó területén a parttól 500 méternél nagyobb távolságra;

h) éjszaka és korlátozott látási viszonyok között, kivéve ha a vízfelület megvilágított, és legfeljebb a mély víz határáig;

i) ahol azt tiltó tábla jelzi.

(2) A fürdési tilalmat 60 X 30 cm méretű fehér alapú kék hullámzó vizen fekete felsőtestet ábrázoló, és átlósan 3 cm széles piros csíkkal áthúzott táblával kell jelölni. A táblán kék mezőben fehér színű nyíllal és a távolság (méter, kilométer) feltüntetésével kell jelölni a tiltott terület hosszát és irányát. A tiltó táblákat a tiltási határon is el kell helyezni.

Példa:

A nagy meleg miatt a tiltó tábla ellenére a halastóban fürdőznek.

III.4.15. 161. Személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése

207. § (1) Aki személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban *előírt kötelezettségét megszegi*, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására *személyi adatainak bemondását* vagy a személyazonosság igazolására alkalmas *hatósági igazolvány átadását megtagadja*, vagy az *említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlant állít*, szabálysértést követ el.

Elkövetési magatartások:

- személyazonosító igazolványra vonatkozó jogszabályban előírt kötelezettség megszegése,
- a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolvány átadásának megtagadása,
- személyi adatai bemondásának megtagadása,
- valótlan adatok állítása.

Minden 14. életévét betöltött személynek rendelkeznie kell valamilyen személyazonosításra alkalmas okirattal (személyi igazolvány, útlevél, kártyaformátumú vezetői engedély).

A feljogosított személy felszólítására mindenki köteles igazolni magát, ha nála van a személyazonosító okmánya, akkor azt át kell adnia, ha nincs, adatait be kell diktálnia.

Ha valaki nem tartja magánál a személyazonosító okmányát az még nem szabálysértés, csak abban az esetben, ha nála van, de azt nem adja át, illetve ha nincs nála, és nem diktálja be az adatait, vagy valótlan adatokat diktál be.

Példa:

Az elkövető az igazoltatás során közli, hogy nincs nála a személyi igazolványa, de az végül a ruházatátvizsgálás során kabátja zsebéből előkerül.

III.4.16. 178. Közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése

224. § (1) Aki a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendeletben (a továbbiakban: KRESZ) meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217–222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el.

(2) A KRESZ 40–41. §-ának, valamint más megállási, várakozási vagy táblával jelzett behajtási tilalom vagy korlátozás megszegése esetén a közterület-felügyelő is szabhat ki helyszíni bírságot.

Elkövetési magatartás: minden olyan közlekedési szabályszegés, amelyet a szabálysértési törvény kiemelt közlekedési szabálysértésként nem nevesít, és amelyet a jármű vezetője vagy gyalogos elkövethet.

Kiemelt közlekedési szabálysértések:

- 1) az ittas vezetés,
- 2) az elsőbbség és az előzés szabályainak megsértése,
- 3) a közúti közlekedés rendjének megzavarása,
- 4) engedély nélküli vezetés,
- 5) érvénytelen hatósági engedéllyel vagy jelzéssel való közlekedés,
- 6) vasúti átjárón áthaladás szabályainak megsértése.

Példa:

A gyalogos áthalad az úttesten a tiltó jelzés ellenére.
Tilos helyen való várakozás, megállás.

III.5. Büntető eljárásjogi ismeretek

III.5.1. A feljelentés

Közvadra üldözendő bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést.

A hatóság tagja és a hivatalos személy, továbbá, ha törvény előírja, a köztisztület köteles a hatáskörében tudomására jutott, közvadra üldözendő bűncselekményt feljelenteni.

A feljelentésben meg kell jelölni a bizonyítási eszközöket, egyidejűleg gondoskodni kell a bűncselekmény nyomainak, a bizonyítási eszközök, valamint az elkobozható vagy vagyonelkobzás alá eső dolgok és vagyon megőrzéséről.

Feljelentést az ügyészségnél vagy a nyomozó hatóságnál lehet tenni. A feljelentést más hatóság és a bíróság is köteles fogadni, és azt a nyomozó hatóságnak, illetve az ügyészségnek megküldeni.

III.5.2. A szemle

Szemlét a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság rendel el és tart, ha a bizonyítandó tény megismeréséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, illetve tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges.

A szemlén fel kell kutatni és össze kell gyűjteni a tárgyi bizonyítási eszközöket, és gondoskodni kell a megfelelő módon történő megőrzésükről. A szemle alkalmával a bizonyítás szempontjából jelentős körülményeket részletesen rögzíteni kell, így különösen a szemletárgy felkutatásának, összegyűjtésének menetét, módját, helyét és állapotát. A tárgyi bizonyítási eszközök felkutatása, rögzítése és biztosítása során úgy kell eljárni, hogy az eljárási szabályok megtartása utólag is ellenőrizhető legyen. A szemle tárgyáról, ha lehetséges és szükséges, kép-, hang-, illetve kép- és hangfelvételt, rajzot vagy vázlatot kell készíteni, és azt a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

III.6. Kriminálisztikai ismeretek

III.6.1. Intézkedés tettenérés esetén

A közterület-felügyelő jogosult törvényben meghatározott feladataival összefüggő jogellenes cselekmény, szabálysértés, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, valamint a cselekmény folytatásában megakadályozni.

Továbbá jogosult a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a rendőrség vagy intézkedésre jogosult személy értesítése mellett, annak megérkezéséig – de legfeljebb két óra időtartamra – visszatartani.

A tetten ért személy visszatartása intézkedés végrehajtása érdekében a közterület-felügyelő testi kényszert és vegyi eszközt alkalmazhat.

A közterület-felügyelő

- bűncselekmény, vagy
- azon szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén, amely tekintetében helyszíni bírságot szabhat ki,

az eljárás lefolytatása érdekében a tetten ért személyt jogosult haladéktalanul előállítani a helyi rendőri szervhez, vagy a rendőrséggel egyeztetett helyszínen a rendőrség részére átadni.

A közterület-felügyelő, ha a tetten ért személy az előállításnak ellenszegül, vagy az előállítás egyéb okból nem hajtható végre, a tetten ért személlyel szemben az ellenszegülés megtörése, a szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmazhat. A tetten ért személyt – előzetes figyelmeztetés után – bejegyzése nélkül is átvizsgálhatja.

A közterület-felügyelőnek ellenszegülés esetén az előállításhoz a rendőrség segítségét kell kérnie.

Tettenérés akkor áll fenn, ha az elkövető a bűncselekmény törvényi tényállását egészben vagy részben szemtanú jelenlétében valósítja meg, illetőleg őt a helyszínről távoztában vagy üldözés közben fogják el. Az is tetten érésnek minősül, ha nem a szemtanú, hanem más személy fogja el üldözés közben az elkövetőt.

A büntetőeljárás törvény szerint a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni, ha erre nincs módja, akkor a rendőrséget értesíteni.

A tulajdon elleni szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt bárki visszatarthatja, köteles azonban őt a rendőrségnek haladéktalanul átadni.

III.6.2. A helyszínbiztosítás

Nem minden esetben van lehetőség az elkövető tettenérésére és elfogására, vagy visszatartására, de az ilyen esetekben is fontos feladatai vannak a bűncselekményt észlelő közterület-felügyelőnek.

Ha a közterület-felügyelő nem ismeri fel, hogy bűncselekményt követtek el és az alábbi feladatait nem teljesíti, azzal a későbbi nyomozást és a bűncselekmény bizonyítását is megnehezíti.

III.6.3. A helyszínbiztosítás feladatai

A helyszínbiztosítás alapvető feladata a bűncselekmények, vagy balesetek helyszínének változatlan állapotban való fenntartása annak érdekében, hogy a hatósági eljárás sikere biztosítható legyen.

A helyszínbiztosító ez irányú tevékenysége a hatósági helyszíni szemle megkezdéséig a helyszín elváltoztatásának, illetőleg megváltoztatásának megakadályozására szolgál. A helyszínbiztosítás során mindig elsőbbséget élvez az élet- és vagyonmentés, a közveszély elhárítása, az elkövető elfogása, a nyomoknak a megsemmisüléstől való megóvása.

A helyszínbiztosítás feladatai:

- 1) Tájékozódás a helyszín körülményeiről
- 2) Rendőrség, mentők, tűzoltók értesítése
- 3) Elsősegélynyújtás a sérülteknek
- 4) Vagyonmentés
- 5) Tetten ért elkövető elfogása
- 6) A tanúk helyszínen tartása, illetéktelen személyek eltávolítása
- 7) A helyszín körülhatárolása, őrzése

III.6.3.1. Tájékozódás a helyszín körülményeiről, a helyszín felmérése

A helyszín megtekintése, az ott tartózkodók kikérdezése alapján tisztázni kell mi történt, és az összegyűjtött információk alapján meg kell állapítani szükséges-e más hatóság értesítése.

Bűncselekmény észlelése esetén mindig értesíteni kell a rendőrséget vagy más illetékes hatóságot.

Fel kell mérni, hogy vannak-e a helyszínen sérült vagy ellátásra szoruló személyek, és tájékozódni kell azok számáról, állapotáról a mentők értesítése, illetve az elsősegélynyújtás mielőbbi megkezdése érdekében.

III.6.3.2. Rendőrség, mentők, tűzoltók értesítése

A bejelentést mindig a 112-es segélyhívó számon kell megtenni. A 112 egy egységes európai segélyhívószám, amely ingyenesen hívható mind vezetékes, mind mobiltelefonról.

A hívást szakképzett diszpécser fogadja, aki vagy közvetlenül koordinálja az esetet, vagy átkapcsol a leginkább releváns szervezethez (mentők, katasztrófavédelem, vagy rendőrség).

A bejelentés tartalmazza:

- 1) A bejelentő nevét, telefonszámát, címét, illetve a hívás helyszínét
- 2) Milyen eseményről van szó (pl. közlekedési baleset, bűncselekmény, tüzeset)
- 3) Pontosan hol található a helyszín, hogyan lehet a legkönnyebben megközelíteni
- 4) Van-e sérült, mennyi, milyen sérülésekről van szó
- 5) Bűncselekmény esetén: milyen információk vannak az elkövetőről, látták-e, elfogták-e, milyen irányban menekül, miről lehet felismerni, mivel menekül, rendelkezik-e fegyverrel
- 6) A helyszínbiztosítás megkezdéséről, és az ennek során végrehajtott feladatokról.

Olyan - életmentést vagy elsősegélynyújtást igénylő - esetekben, ahol a hatóságok értesítésével együtt járó idővesztés később már nem orvosolható hátrányokat okozhat, az életmentést és elsősegélynyújtást soron kívül, a fentieket megelőzve vagy azokkal egyidejűleg meg kell kezdeni.

III.6.3.3. Életmentés, elsősegélynyújtás

Az életmentés és az elsősegélynyújtás fontosabb érdek, mint a nyomok megóvása, ezért azt mindenképpen meg kell kezdeni, ha szükséges, de a lehetőségekhez képest törekedni kell a helyszín eredeti állapotának megőrzésére.

Ha a sérültet elszállítják, fel kell jegyezni az adatait, az elszállító orvos, mentőtiszt nevét, a jármű rendszámát, és hogy mely egészségügyi intézménybe viszik. Ajánlatos továbbá az orvostól tájékoztatást kérni a sérült állapotáról.

III.6.3.4. Vagyonmentés

A közveszély elhárítása és a további károsodások megelőzése szintén fontos feladat, de a vagyon mentése során már mérlegelni kell, hogy a nyomok megóvása vagy a bűnügyi érdekek a fontosabbak.

A vagyon mentését úgy kell végrehajtani, hogy az ne menjen se az életmentés, se a közveszély elhárításának rovására, és lehetőség szerint ügyelni kell a nyomok megóvására is.

III.6.3.5. A tetten ért elkövető elfogása

Amennyiben az elkövető a helyszínen van, el kell fogni, és a hatóságnak át kell adni.

Ahogy korábban említésre került, a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt *bárki* elfoghatja.

Olyan bűncselekmények esetén, amelyeknél kötelező a helyszíni szemle, a helyszínbiztosítás akkor is szükséges, ha az elkövetőt elfogták.

III.6.3.6. A tanúk helyszínen tartása, illetéktelen személyek eltávolítása

Azt a személyt, aki érdemi információval tud szolgálni az eseményről, illetve az elkövetőről, meg kell kérni, hogy várja meg a rendőrséget. Ha ezt valamiért nem teszi meg, akkor adatait és az általa elmondottakat lehetőség szerint fel kell jegyezni.

Az illetéktelen személyeket el kell küldeni a helyszínről.

III.6.3.7. A helyszín körülhatárolása, őrzése

Fontos feladat, hogy azt a területet, ahol a különféle elváltozások, bűnjeltárgyak, nyomok vannak, illetve anyagmaradványok maradhattak, le kell lezárni, és őrizni kell.

A lezárásnak ki kell terjednie a közvetlen helyszínre, az érkezés-távozás feltételezett útvonalára, a kapcsolódó események helyére.

A szabadban lévő nyomokhoz, bűnjelekhez nem szabad hozzáérni. Ha mindenképpen meg kell fogni egy bizonyítási eszközt, azt gumikesztyűvel vagy nejlon zacskóval kell megtenni.

Szükség esetén a nyomot le kell fedni, de olyan anyaggal, ami nem változtatja meg, szennyeződés nem kerülhet rá, lehetőleg még szag sem.

IV. Fejezet: A közterület-felügyelő ágazati szakmai és jogi ismeretei

Az ágazati szabályozás anyaga a kézirat lezárásakor hatályban lévő jogszabályokban meghatározottakat tartalmazza, ezeket a Rendészeti törvény vonatkozó rendelkezéseivel összhangban kell értelmezni, és alkalmazni.

IV.1. A közterület-felügyelet jogállása, felügyelet, irányítás, jogosultságok és köteleességek

IV.1.1. A közterület-felügyelet jogállása

A közterület-felügyelet jogállását, jogosultságait és kötelezettségeit

- 1) Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.);
- 2) a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény;
- 3) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról, és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény;
- 4) az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény;
- 5) a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény;
- 6) a közúti közlekedési előéleti pontrendszerről szóló 2000. évi CXXVIII. törvény;
- 7) a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény;
- 8) az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény;
- 9) az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény;
- 10) az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény;
- 11) a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény;
- 12) a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény;
- 13) a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény;
- 14) Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény;
- 15) az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény;
- 16) a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény;
- 17) az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény;
- 18) az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény;
- 19) az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény;
- 20) a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény;
- 21) az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény;
- 22) a diplomáciai kapcsolatokról Bécsben, 1961. április 18-án aláírt nemzetközi szerződés kihirdetéséről szóló 1965. évi 22. törvényerejű rendelet;
- 23) a nemzetközileg védett személyek, köztük a diplomáciai képviselők ellen elkövetett bűncselekmények megelőzéséről és megbüntetéséről szóló, New Yorkban, az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXVIII. ülészakán, az 1973. évi december hó 14. napján elfogadott egyezmény kihirdetéséről szóló 1977. évi 22. törvényerejű rendelet;
- 24) a közúti közlekedési előéleti pontrendszerről szóló 2000. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 236/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet;

- 25) a közúti árufuvarozáshoz, személyszállításhoz és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról szóló 156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet;
- 26) a középületek fellobogóztatásának egyes kérdéseiről szóló 132/2000. (VII. 14.) Korm. rendelet;
- 27) a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet;
- 28) a kerékbilincs közterület-felügyelet általi alkalmazására, a járművek elszállítására, valamint a felmerült költségekre vonatkozó szabályokról szóló 55/2009. (X. 16.) IRM rendelet;
- 29) a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet;
- 30) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról szóló 22/2012. (IV.13.) BM rendelet;
- 31) **a közterület-felügyelők intézkedések végrehajtásának módjáról és eszközeiről szóló 43/1999. (XI. 26.) BM rendelet;**
- 32) a közterület-felügyelők egyenruha-ellátásáról, a felügyelői jelvényről és szolgálati igazolványról szóló 46/1999. (XII. 8.) BM rendelet;
- 33) a közterület-felügyelők egészségi, fizikai és pszichikai alkalmassági követelményeiről szóló 78/1999. (XII. 29.) EüM–BM együttes rendelet;
- 34) a köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő tevékenységekről szóló 1/1986. (II. 21.) ÉVM-EüM együttes rendelet;
- 35) az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet;
- 36) az egyes közúti közlekedési szabályokra vonatkozó rendelkezések megsértésével kapcsolatos bírsággal összefüggő hatósági feladatokról, a bírságok kivetésének részletes szabályairól és a bírságok felhasználásának rendjéről szóló 42/2011. (VIII.11.) NFM rendelet;
- 37) a Fővárosi Önkormányzat közterület-felügyeleti feladatainak ellátásáról szóló 56/2013. (VI. 27.) Föv. Kgy. rendelet;
- 38) a Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló 25/2013. (VI. 27.) Föv. Kgy. rendelet;
- 39) a Fővárosi Önkormányzat kezelésében lévő főútvonalak, közutak és közterületek kijelöléséről szóló 432/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet;
- 40) Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 30/2010. (VI. 4.) Föv. Kgy. rendelet;
- 41) Budapest főváros közigazgatási területén a teherforgalom közlekedésének szabályozásáról szóló 92/2011. (XII.30.) Föv. Kgy. rendelet;
- 42) az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet;
- 43) a szabálysértési nyilvántartási rendszer egyes nyilvántartásai részére történő adatközlés formájáról, módjáról és rendjéről, a szabálysértési nyilvántartó szerv által teljesített adatközlés rendjéről, valamint az egyes szabálysértési nyilvántartásokban kezelt adatokra tekintettel kiállított hatósági bizonyítvány kiadásának eljárási rendjéről szóló 21/2012. (IV.13.) BM rendelet

határozza meg.

A települési önkormányzat a közterületi rend és tisztaság védelméről, a tömegközlekedési eszközök használati rendjének fenntartásáról, az önkormányzati vagyon védelméről közterület-felügyelet, illetőleg közterület-felügyelő útján gondoskodhat.

A közterület-felügyelet (a továbbiakban: felügyelet) **feladatait** a polgármesteri, a főpolgármesteri (a továbbiakban: polgármesteri) hivatalban alkalmazott **egy vagy több közterület-felügyelő (a továbbiakban: felügyelő) is elláthatja.**

IV.1.2. A közterület-felügyelet felügyelete és irányítása

Közterület-felügyeletet a községi, a városi képviselő-testület, a megyei jogú városi közgyűlés, a fővárosban – a helyi önkormányzatokról szóló törvény keretei között – a fővárosi kerületi képviselő-testület és a közgyűlés (a továbbiakban együtt: képviselő-testület) hozhat létre a polgármesteri (főpolgármesteri) hivatal belső szervezeti egységeként, önálló költségvetési szervként vagy költségvetési szerv belső szervezeti egységeként. Közterület-felügyeletet több önkormányzat társulások formájában is működtethet.

Az önkormányzat a közterület-felügyelet megalakítása előtt a Rendészeti törvényben meghatározott együttműködési megállapodást köt a rendőrséggel.

IV.1.3. Személyi feltételek

A felügyelő köztisztviselő. Közszolgálati jogviszonyára, ha törvény eltérően nem rendelkezik, a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

A felügyelőnek – a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvényben meghatározottakon túl – vizsgát kell tennie a Közterület-felügyeletről szóló törvény és a végrehajtására kiadott rendelkezések, valamint a Rendészeti törvényben meghatározott rendelkezések ismeretéből.

A halászati őrré, az önkormányzati természetvédelmi őrré, a mezőőrré, az erdészeti szakszemélyzet tagjára és a jogosult erdészeti szakszemélyzet tagjára előírt képzettségi feltételek megléte esetén a feladatát ellátó felügyelő, amennyiben a munkaköréhez tartozó működési területek fekvése egybeesik, megbízható a halászati őr, az önkormányzati természetvédelmi őr, a mezőőr, az erdészeti szakszemélyzet tagja és a jogosult erdészeti szakszemélyzet tagja hatáskörébe tartozó feladatok ellátásával.

IV.1.4. Jogosultságok és kötelezettségek

A feladatkörében eljáró felügyelő hivatalos személy. A felügyelő a Közterület-felügyeletről szóló törvényben meghatározott feladatkörében eljárva **jogosult és köteles a közterületen ellenőrizni a jogszabályban előírt kötelezettségek megtartását, jogszabálysértés esetén eljárást kezdeményezni** vagy a Rendészeti törvényben meghatározott intézkedést megtenni. A felügyelőnek a fenti törvényekben meghatározott tevékenység folytatását, valamint az intézkedésére való jogosultságát a rendőrség által kiadott szolgálati igazolvány igazolja.

A képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában, illetőleg – a szabályzattal együtt elfogadott – hivatali ügyrendben határozhatja meg a felügyelet szervezeti formáját, a felügyelet, illetőleg a felügyelő feladatait.

IV.1.5. A felügyelet feladata

- 1) A közterületek jogszerű használatának, a közterületen folytatott engedélyhez, illetve útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenység szabályszerűségének ellenőrzése.
- 2) A közterület rendjére és tisztaságára vonatkozó jogszabály által tiltott tevékenység megelőzése, megakadályozása, megszakítása, megszüntetése, illetve szankcionálása.
- 3) Közreműködés a közterület, az épített és a természeti környezet védelmében.
- 4) Közreműködés a társadalmi bűnmegelőzési feladatok megvalósításában, a közbiztonság és a közrend védelmében.
- 5) Közreműködés az önkormányzati vagyon védelmében.
- 6) Közreműködés a köztisztaságra vonatkozó jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében.
- 7) Közreműködés állategészségügyi és ebrendészeti feladatok ellátásában.
- 8) A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolvány jogszerű használatának és birtoklásának az ellenőrzése.
- 9) A helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületen a közúti járművel történő várakozási közszolgáltatás (a továbbiakban: parkolás) biztosítása, valamint a parkolásért járó ellenérték megfizetésének ellenőrzése, és a fizetés elmaradása esetére előírt jogkövetkezmények alkalmazása.

IV.1.6. A felügyelő intézkedési jogköre

IV.1.6.1. Általános szabályok

A felügyelő feladatait az önkormányzat illetékességi területén lévő közterületen, az önkormányzat intézményeinek, gazdasági szervezeteinek területén, valamint az önkormányzat tömegközlekedési feladatának ellátása során üzemeltetett tömegközlekedési eszköz szerződészerű használatának ellenőrzése során látja el.

A felügyelő a feladatát **járőrszolgálat vagy őrszolgálat** keretében országosan **egységes egyenruhában teljesíti**.

A felügyelő szolgálata teljesítésekor egyenruhájára kitűzve viseli az országosan egységes, egyedi azonosító számmal ellátott felügyelői jelvényt. A felügyelő – a helyi önkormányzat rendeleti szabályozása esetén – a település jelképét karjelzésként viseli.

A felügyelet a képviselő-testület által meghatározottak szerint együttműködik a rendőrséggel, a hivatásos katasztrófavédelmi szervvel (a továbbiakban: rendvédelmi szervek), a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal, az egyéb állami ellenőrző és önkormányzati szervekkel, egyesülettel, így különösen a helyi polgárőr szervezettel, valamint a feladatai ellátásához segítséget nyújtó egyéb szervezettel.

A rendvédelmi szervvel, a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal együtt eljáró felügyelő a rendvédelmi szerv, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal segítője.

A felügyelet a rendőrséggel történő együttműködés keretében tevékenysége ellátásáról, annak körülményeiről a rendőrséget rendszeresen tájékoztatja.

Ha a rendőrség a felügyelet illetékességi területét érintő fokozott ellenőrzést hajt végre, a fokozott ellenőrzés ideje alatt – a rendőrség kérésére – a felügyelet a feladatainak végrehajtását és szolgálatának szervezését egyeztetni a rendőrséggel.

A felügyelő a jogszabályban meghatározott feladatait a felügyelet illetékességi területén látja el.

IV.1.6.2. A parkolással kapcsolatos felügyelői intézkedések

Figyelemmel a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 9/D. § (3) bekezdésében foglaltakra, amely kimondja, hogy – a parkolás során az önkormányzat vagy szolgáltató és a várakozási terület igénybevevője között polgári jogi jogviszony jön létre - ezen feladat tekintetében indokolt a közterület-felügyelők esetében a közhatalmi jogosítványok kizárása.

Ezért a parkolással kapcsolatos felügyelői intézkedések során a Rendészeti törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök nem alkalmazhatók.

A feladat ellátása mellett biztosítani kell a közterület-felügyelet számára a parkolás jogszerűségének ellenőrzése, valamint a pótdíj kiszabása érdekében, hogy jogosult legyen a szükséges adatok kezelésére is, ezért az adatkezelésről szóló rész az alábbiakkal egészült ki:

A helyi közutak, valamint a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutak, terek, parkok és egyéb közterületek esetében a felügyelet vagy felügyelő a díjfizetési kötelezettség teljesítésének ellenőrzésére, a díj- és pótdíjkövetelés érvényesítésére a jármű rendszámát, a természetes személy üzemben tartó nevét, születési idejét és lakcímét, a nem természetes személy üzemben tartó megnevezését és székhelyének, telephelyének címét, a kedvezményre jogosító okirat sorszámát

a) a díj megfizetése esetén az ellenőrzésig,

b) a díjfizetés elmulasztása esetén a díj- és pótdíjfizetési felszólítás megküldése céljából a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 15/D. § (1) bekezdés szerinti jogvesztő határidő eredménytelen elteltének időpontjáig, a várakozási díj- és pótdíjfizetési kötelezettség nem teljesítése esetén a Kkt. 15/D. § (3) bekezdése szerinti eljárás céljából az eljárás jogerős befejezéséig kezelheti.

Ezzel egyidejűleg módosításra került a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény, ami lehetővé teszi, hogy a közterület-felügyelet a parkolással kapcsolatos intézkedések megtételéhez a törvényben meghatározott adatokat a nyilvántartásból lekérheti.

IV.1.6.3. A kép- és hangfelvétel

A felügyelő az intézkedésével érintett személyről, az intézkedése vagy az eljárása szempontjából lényeges környezetről és körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban együtt: felvétel) készíthet.

A felügyelet **közterületen**, közbiztonsági, illetve bűnmegelőzési célból, bárki számára nyilvánvalóan észlelhető módon **képfeltevőt helyezhet el, és felvételt készíthet**. A képfeltevő elhelyezéséről, valamint a képfeltevővel megfigyelt közterület kijelöléséről a felügyelet előterjesztésére a képviselő-testület dönt. **(Továbbiakban: térfigyelő rendszer)**

A képfeltevőt a felügyelet üzemelteti és kezeli. A felügyelet a képfeltevők elhelyezéséről és a képfeltevők által megfigyelt közterületről tájékoztatja a rendőrséget, valamint ezeket az adatokat a felügyeletet működtető önkormányzat polgármesteri hivatalának honlapján közzéteszi. A képfeltevő által megfigyelt területre belépő személyek tájékoztatását elősegítő

módon figyelemfelhívó jelzést, ismertetést kell elhelyezni a képfelvevők elhelyezéséről, az adatkezelés tényéről.

A felügyelet jogszabályban meghatározottak szerint együttműködik a Kormány által kijelölt központi tárhelyszolgáltatóval. A felvételeket – amennyiben annak műszaki és technikai feltételei adottak – a felügyelet a Kormány által kijelölt központi tárhelyszolgáltató által biztosított tárhelyen rögzíti.

A felvételek a rögzítés helyszínén

- **elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés miatt indult eljárásban,**
- **elkövetett jogsértés miatt indított közigazgatási hatósági eljárásban,**
- **végzett felügyelői intézkedés jogszerűségének megállapítására irányuló közigazgatási hatósági eljárásban, továbbá**
- **a felvételen szereplő személy által, jogainak gyakorlása érdekében indított eljárásban**

használhatók fel.

A térfelügyelő rendszerrel rögzített felvétel:

- a terrorcselekmények vagy más bűncselekmények megelőzése, felderítése és megszakítása céljából,
- a nemzetbiztonsági védelmi és elhárítási, információszerzési, továbbá nemzetbiztonsági, iparbiztonsági, belső biztonsági és bűnmegelőzési ellenőrzési feladatok ellátása céljából,
- a katasztrófavédelmi, tűzvédelmi hatósági feladatok ellátása céljából, illetve
- körözött személy vagy tárgy azonosítása érdekében

is felhasználható.

A felügyelet a rögzítést követő harminc nap elteltével a felvételeket haladéktalanul törli.

A felügyelő a feladatkörébe tartozó eljárást a felvétel rögzítésétől számított két munkanapon belül köteles megindítani, vagy kezdeményezni az eljárásra jogosult szervnél vagy hatóságnál a hatáskörébe tartozó eljárás megindítását. Ha a felügyelő kezdeményezésére az eljárásra jogosult szerv vagy hatóság az eljárást megindította, és erről a felügyelőt tájékoztatta, a felügyelő a rögzített felvételt az eljárásra jogosult szerv vagy hatóság részére történő továbbításáig kezelheti azzal, hogy az adatkezelés időtartama nem haladhatja meg a harminc napot.

Ha a felvételen szereplő személy a jogainak érvényesítésére eljárást indított, részére az adatkezelési határidőn belül benyújtott kérelemre a felvételt továbbítani kell.

Ha a rögzített felvételt a felügyelő az eljárásra jogosult szerv, hatóság megkeresésére vagy a felvételen szereplő személy kérelmére továbbította, a felvételt a továbbítással egyidejűleg törölni kell.

A felügyelet a felvétel kezelése során köteles megtenni az ahhoz szükséges szervezési, technikai és egyéb adatbiztonsági intézkedéseket, hogy az érintett személy személyes adatait, így különösen magántitkait és magánéletének körülményeit illetéktelen személy tudomására jutásától megóvja. A felügyeletnek biztosítani kell továbbá, hogy a felvételen szereplő személy – a felvétel törlésének időpontjáig – megtekinthesse a róla készült felvételt.

A rögzített felvételt a felügyelő felhasználási célból – bizonyítási eszközként – a büntető- vagy szabálysértési eljárásra jogosult szerv megkeresésére továbbíthatja. A megkeresésben meg kell jelölni az eljárás tárgyát, ügyszámát és a rögzített felvétellel bizonyítandó tényt.

Közigazgatási hatósági eljárásban az eljáró hatóság megkeresésére – belföldi jogsegély keretében – rögzített felvétel továbbítható, ha a megkereső hatóság a megkeresésben az eljárás tárgyát, ügyszámát és a rögzített felvétellel bizonyítandó tényt megjelöli. A rögzített felvétel továbbítására irányuló megkeresést meg kell tagadni akkor, ha a felvétel a megkeresésben meghatározott tény bizonyítására alkalmatlan.

Akinek jogát vagy jogos érdekét a felvétellel rögzített esemény, cselekmény vagy intézkedés érinti, kérheti, hogy a felvételt a felügyelet annak továbbításáig, de legfeljebb a kérelem benyújtását követő harminc napig ne törölje.

A rögzített felvételen szereplő személy részére az adattovábbításról adott tájékoztatás költségmentes.

Ha a települési önkormányzatnál közterület-felügyelet vagy közterület-felügyelő nem működik, a képfelvevőt a jegyző, vagy a képviselő-testület által kijelölt, a települési önkormányzat alkalmazásában álló köztisztviselő is üzemeltetheti és kezelheti.

A felügyelő eljárása során a diplomáciai és konzuli képviselők, valamint azok személyzetének kiváltságait és mentességeit, továbbá más, törvényben megállapított mentességeket köteles tiszteletben tartani.

IV.1.6.4. Adatkezelés

A felügyelet az igazoltatás során feljelentés megtétele, a feladatok ellátása, valamint szabálysértési vagy közigazgatási hatósági eljárás megindítása céljából az igazoltatott személy

- természetes személyazonosító adatait,***
- lakó- vagy tartózkodási helyének, ennek hiányában szálláshelyének adatait (a továbbiakban együtt: lakcím) kezeli.***

A felügyelet jogosult az elszállított, a kerékbilincsel rögzített, valamint a feltartóztatott jármű tulajdonosának (üzemben tartójának) megállapítása céljából a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló törvényben meghatározott adatot – térítés nélkül – átvenni az országos járműnyilvántartásból. Az ilyen módon szerzett adatokat az eredeti céltól eltérően a felügyelet nem használhatja fel.

Az igazoltatás során rögzített, valamint a személyes adatok az adatfelvételt, valamint az adatátvételt követő öt napig kezelhetők.

A felügyelet feladatkörébe tartozó szabálysértési és közigazgatási hatósági eljárásokkal összefüggő személyes adatok kezelésére a külön törvények rendelkezései az irányadók.

A felügyelő szolgálati igazolványának tartalmára, kiadására, nyilvántartásba vételére és nyilvánosságára a Rendészeti törvény rendelkezései az irányadók.

IV.1.7. A felügyelői intézkedések

IV.1.7.1. V.1.6.1. Az intézkedés megkezdése, befejezése

A felügyelői intézkedést a napszaknak megfelelő köszönéssel, a személy nemének és életkorának megfelelő megszólítással, és a tervezett intézkedés közlésével kell megkezdeni. Az intézkedés foganatosítása során az elérni kívánt célt egyértelműen kell megfogalmazni. Az intézkedés során alkalmazott felszólításból, figyelmeztetésből a cselekmény jogsértő jellegének abbagyására, illetve a távozásra történő felhívásnak ki kell tűnnie.

*A felügyelői intézkedés során körültekintően kell eljárni. Lehetőleg meg kell előzni, hogy a felügyelőt megtámadják, figyelmét az intézkedéstől elvonják. **Több, egy időben szükséges intézkedés közül először a jogszabályok alapján súlyosabbnak minősülő, illetve a körülmények szerint súlyosabb sérelemmel fenyegető helyzetnek megfelelő intézkedést kell foganatosítani.***

*Jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában **a felügyelő a szolgálat befejezésekor – a munkáltató által meghatározottak szerint – írásos jelentést készít a végrehajtott intézkedésekről.***

IV.1.7.2. Felvilágosítás kérés

A felügyelő felvilágosítást kérhet attól, akiről alaposan feltehető, hogy a felügyelői feladat ellátásához érdemi tájékoztatást tud adni.

A felügyelő a hozzáférhető felvilágosítást ad, továbbá tőle elvárható segítséget nyújt. A felügyelő a tőle kért felvilágosításra szakszerűen, közérthetően köteles válaszolni.

A felügyelő úgy nyújt segítséget, hogy az lehetőleg ne akadályozza meg egyéb szolgálati feladatai ellátását.

IV.1.7.3. Igazoltatás

Az igazoltatás során a felügyelő elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosság igazolására alkalmas okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a felügyelő ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólíthatja az igazoltatott személyt adatainak bemondására. A bemondott adatokat az okmányban foglaltakkal összehasonlítja.

Az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és rögzíteni kell annak a személynek, járműnek az adatait, akinél, amelynél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges.

A szabálysértési rendelkezések alkalmazásában katona által elkövetett szabálysértés esetén a felügyelő a személyazonosság megállapítása után a katonákra vonatkozó rendelkezések alapján jár el. Katona által elkövetett szabálysértés esetén a felügyelő a rendészeti szolgálatról segítséget kérhet.

IV.1.7.4. Feltartóztatás

A feltartóztatás: a felügyelőnek az a tevékenysége, amelynek során azt a személyt, aki a személyazonosságának igazolását megtagadja, vagy az igazolásra történő felszólításnak nem engedelmeskedik, valamint a szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt, illetőleg a feltartóztatott jármű vezetőjét az intézkedés idejére vagy a további intézkedés megtételéig a helyszín elhagyásában korlátozza, vagy a helyszín elhagyásában megakadályozza.

A felügyelő kizárólag

- a helyi közúton jogosult megállítani, illetve feltartóztatni a köztisztasági szabályokat, továbbá
- a közúti közlekedésről szóló 1/1975. (II. 5.) KpM–BM együttes rendeletben a megállásra, várakozásra, valamint más megállásra, várakozásra vagy táblával jelzett behajtási tilalomra vagy korlátozásra vonatkozó szabályokat megszegő járműveket.

Amennyiben az érintett kifogásolja a feltartóztatást, adatait, és a feltartóztatás okát a felügyelőnek rögzíteni kell.

A feltartóztatást meg kell szüntetni, ha az intézkedés elérte célját, és további intézkedésre nincs szükség.

A jármű megállítása, feltartóztatása során a felügyelőnek a közlekedési szabályok figyelembevétele mellett úgy kell intézkednie, hogy a megállított, feltartóztatott jármű a folyamatos közlekedést a szükségesnél tovább ne akadályozza.

IV.1.7.5. Eljárás szabálysértés észlelése esetén

A felügyelő – jogszabályokban meghatározott esetekben és keretek között – szabálysértés elkövetése miatt helyszíni bírság kiszabására jogosult. A helyszíni bírságot külön jogszabály szerint kell eljárni.

A felügyelő szabálysértés észlelése esetén az eljárás alá vont ismert személy adatainak feltüntetésével feljelentést tesz, ha

- a szabálysértés miatt helyszíni bírság nem szabható ki, a szabálysértési eljárásról szóló törvény szerinti **szóbeli figyelmeztetés nem alkalmazható**, vagy, ha a cél a helyszíni bírsággal **vagy szóbeli figyelmeztetéssel nem érhető el**, vagy
- az eljárás alá vont személy a szabálysértés elkövetését nem ismeri el, vagy a kiszabott helyszíni bírság megfizetéséhez a felajánlott **készpénz-átutalási megbízás** átvételét megtagadja.

A felügyelő a szabálysértés elkövetőjét – a cselekmény súlyától függően – jogosult a jogszabályban meghatározott esetekben helyszíni bírsággal sújtani.

IV.2. A közúti közlekedési jogsértésekkel kapcsolatos szabályok

IV.2.1. A közúti közlekedési jogsértések miatt kiszabható bírságokról

A jogszabályok eltérő értelmezése miatt sok helyen helytelen és jogsértő gyakorlat alakult ki a közlekedési jogsértésekkel kapcsolatban kiszabott bírságok és a kamerarendszer használatával kapcsolatban, ezért szükséges ennek a területnek a részletes és átfogó áttekintése.

Sok helyen helytelenül értelmezték az objektív felelősség kérdését, ezért ezt is szükséges röviden áttekinteni, előre is leszögezve, hogy a közterület-felügyelet nincs feljogosítva sem objektív felelősség elvén alapuló eljárás lefolytatására, sem ilyen eljárás alapját képező felvételek készítésére.

IV.2.1.1. Az objektív felelősség

A közlekedési jogsértésekkel kapcsolatban a jogszabály két felelősségi formát különít el:

- az objektív felelősség elvén alapulót, és
- az un. vétkességen alapulót.

Az objektív felelősség lényege, hogy az arra jogosult szervek a jogsértésről a jogszabályban meghatározott technikai eszközzel képfelvételt készítenek, amely önmagában alkalmas a jogsértés bizonyítására. A képfelvételek és az azokhoz tartozó adatok egy manipulációt kizáró adattovábbítási rendszeren keresztül kerülnek az eljáró hatósághoz, az eljárás lefolytatásához további bizonyításra nincs szükség. Ezekben az esetekben a gépjármű üzemben tartója köteles a bírságot befizetni, ha nem tudja bizonyítani, hogy a gépjárművet nem ő vezette.

Fontos tudni, hogy az eljárás lefolytatására kizárólag a rendőrség jogosult, felvételek készítésére a rendőrségen kívül a közút kezelője, és az út használatáért díjszedésre, valamint a díjfizetés ellenőrzésére jogosult szerv vagy szervezet lett felhatalmazva.

A közterület-felügyelet nem jogosult ilyen eljárást sem kezdeményezni, sem lefolytatni, és az eljárás alapjául szolgáló képfelvétel készítésére sem jogosult, akkor sem, ha az általa üzemeltetett kamerarendszer a jogszabályi feltételeknek megfelelne.

IV.2.1.2. A közterület-felügyelő intézkedési jogosultsága

A közterület-felügyelet a közúti közlekedési jogsértések vonatkozásában nem folytat le eljárást, kizárólag hatósági döntés helyszíni meghozatalára jogosult.

A közterület-felügyelő a jogszabályokban meghatározott esetekben az egyes jogsértések észlelése esetén az alábbi intézkedéseket teheti meg:

- 1) **Szabálysértés esetében** a tényleges elkövetővel szemben
 - szóbeli figyelmeztetést,
 - helyszíni bírságot alkalmazhat, vagy
 - szabálysértési feljelentést tehet.
- 2) **Közigazgatási jogsértés esetén**
 - helyszínen kiszabott közigazgatási bírságot alkalmazhat, vagy
 - közigazgatási eljárást kezdeményezhet.

Annak ellenére, hogy más jogszabályokban található a szabálysértések, és a közigazgatási bírsággal sújtható szabályszegés esetén alkalmazható intézkedések szabályai, azok tartalmilag nem sokban térnek el egymástól.

A közúti közlekedéssel kapcsolatban a közterület-felügyelő intézkedési jogosultságát *a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény (továbbiakban: Kftv.) 17. § és 17/A § alapozza meg.*

Ennek alapján a felügyelő a szabálysértés elkövetőjét - a cselekmény súlyától függően - jogosult a jogszabályban meghatározott esetekben helyszíni bírsággal sújtani.

Azt, hogy mely hatóságok, és milyen esetekben jogosultak szabálysértés esetén eljárni, illetve bírságot kiszabni, azt *a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény határozza meg (továbbiakban: Szabs.tv.).*

A hatályos szabályozás alapján a közúti közlekedéssel kapcsolatban a KRESZ 40-41. §-ban meghatározott megállási és várakozási szabályok, valamint más megállási, várakozási tilalom vagy korlátozás megszegése esetén a közterület-felügyelő is szabhat ki helyszíni bírságot.

(A Szabs.tv. más szabálysértések esetén is jogosulttá teszi a felügyelőt helyszíni bírság kiszabására, de a közúti közlekedéssel kapcsolatban csak a fenti esetben. Ebben a fejezetben az

egyszerűség kedvéért kizárólag a közúti közlekedési jogsértések esetén alkalmazandó eljárással foglalkozunk, de a helyszíni bírság szabályai a többi szabálysértés esetén is érvényesek lehetnek.)

A helyszíni bírság részletes szabályait a Szabs.tv. végrehajtási rendelete, a **22/2012. (IV. 13.) BM rendelet** határozza meg.

Közigazgatási bírság kiszabására a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (továbbiakban: Kkt.) 20. § (1) bekezdés kg) pontja alapján a behajtási tilalomra, a korlátozott övezetre (zóna), a kötelező haladási irányra vonatkozó egyes szabályok megsértőivel szemben jogosult a közterület-felügyelő.

A közigazgatási bírság szabályait az egyes közúti közlekedési szabályokra vonatkozó rendelkezések megsértésével kapcsolatos bírságolással összefüggő hatósági feladatokról, a bírságok kivetésének részletes szabályairól és a bírságok felhasználásának rendjéről szóló 42/2011. (VIII. 11.) NFM rendelet határozza meg.

IV.2.1.3. A helyszíni bírság szabályai

Mind a szabálysértési, mind a közigazgatási bírság helyszíni kiszabásának feltétele, hogy a jogsértést az elkövető elismeri, a helyszíni bírságot tudomásul veszi, és ezt aláírásával igazolja is.

Amennyiben az elkövető vitatja a szabályszegést, abban az esetben el kell állni a helyszíni bírság alkalmazásától, és szabálysértési vagy közigazgatási hatósági eljárást kell kezdeményezni a rendőrségnél.

A helyszíni bírság egy speciális esete a gépjárművezető távollétében kiszabott helyszíni bírság. Ez abban az esetben alkalmazható, ha a felügyelő a szabályszegést észleli, de az elkövető már nincs a helyszínen.

Ebben az esetben a bírságot a gépjármű rendszáma alapján, a nyilvántartásból megállapított üzemben tartóval szemben kell kiszabni, de ilyenkor mindig kötelező a gépjármű szélvédőjére vagy egyéb jól látható helyen értesítést elhelyezni.

Fontos megjegyezni, hogy az értesítési kötelezettséget a jogalkotó olyannyira fontosnak tartja, hogy a 2019.04.01-óta a várakozási szabályok megsértése miatt a gépjárművezető távollétében történő intézkedés során már nem csak a helyszíni bírság esetén, hanem a feljelentésről is kötelező az értesítés elhelyezése.

Ha az üzemben tartó a szabálysértést vitatja, vagy azt 30 napon belül nem fizeti be, ugyancsak hatósági eljárás kezdeményezésére kerül sor.

Az üzemben tartó részére kiküldött, a jogszabályban meghatározott értesítést is ki kell küldeni, amiben részére a szükséges tájékoztatást meg kell adni. Az értesítésből ki kell derülni, hogy a bírság meg nem fizetésének jogkövetkezménye a hatósági eljárás kezdeményezése.

(Jogsértő olyan tartalmú értesítés kiküldése, amely azt a látszatot kelti, hogy be nem fizetés esetén, a bírság adók módjára behajtható lenne.)

Nem szabható ki a gépjárművezető távollétében a bírság, ha a szabályszegést csak kamerán keresztül észlelik, mivel az értesítés elhelyezése minden esetben kötelező, amire ilyenkor nincs mód. Ebben az esetben kizárólag feljelentés alkalmazható, a kamera felvétel az eljárás során bizonyítékul fog szolgálni, ezért azt a hatóság részére meg kell küldeni, de az eljárás kezdeményezésének nem feltétele kamera felvétel készítése, azt anélkül is meg lehet tenni.

IV.2.1.4. A közterületen tárolt gépjárművek elszállítása

A felügyelő – az üzemben tartó értesítése mellett – elszállítással eltávolíthatja a közterületen szabálytalanul elhelyezett járművet, ha az a közúti forgalom biztonságát vagy a közbiztonságot veszélyezteti.

A felügyelő a helyi közúton közterület-használati engedély nélkül tárolt, hatósági jelzéssel nem rendelkező azon járművön, amely a közúti forgalomban csak ilyen jelzéssel vehet részt, értesítést helyez el, amely tartalmazza a jogkövetkezményre történő figyelmeztetést. Az értesítés elhelyezésétől számított 10 napot követően a felügyelő az érintett járművet elszállítással eltávolíthatja.

A felügyelet a jármű elszállításáról az intézkedéssel egyidejűleg értesíti a rendőrséget. A felügyelet az elszállított jármű forgalmi rendszámát – tájékoztatás céljából – a felügyeletet működtető önkormányzat polgármesteri hivatalának honlapján közzéteszi. Az önálló költségvetési szervként vagy költségvetési szerv belső szervezeti egységként létrehozott felügyelet az elszállított jármű forgalmi rendszámát a költségvetési szerv saját honlapján is közzéteszi.

Ha a tulajdonos (üzemben tartó) nem állapítható meg, vagy a felszólítás ellenére az elszállított járművet az elszállítástól számított hat hónapon belül nem veszi birtokba, a felügyelet a járművet értékesítheti, vagy más módon hasznosíthatja. Ha az elszállított jármű tulajdonosa a jármű értékesítését követő hat hónapon belül jelentkezik, részére az értékesítésből befolyt, a tárolási költség csökkentett ellenértéket ki kell fizetni.

Ha a korlátozott várakozási övezetben díjfizetés nélkül várakozó, a kiemelten védett, védett vagy korlátozott várakozási övezetben érvényes engedély nélkül elhelyezett, illetve a közterületen szabálytalanul elhelyezett jármű balesetveszélyt nem jelent, és a forgalmat nem akadályozza, rögzítésére – a jármű elszállításáig vagy további intézkedésig – a felügyelő kerékbilincset alkalmazhat.

A felügyelet a kerékbilincs fel- és leszereléséhez, a jármű elszállításához, továbbá az intézkedéssel érintett jármű tárolásához, őrzéséhez és értékesítéséhez – szerződés alapján – közreműködőt vehet igénybe.

Az elszállítás és a kerékbilincs alkalmazásának költsége a jármű üzemben tartóját terheli. A járműhasználat jogszerű akadályozása folytán keletkezett kárért a felügyelőt, illetve a felügyeletet nem terheli kártalanítási kötelezettség.

A jármű elszállítása során, az abban keletkezett vagyoni kárért a felügyeletet kártalanítási felelősség terheli.

IV.2.2. A felügyelő által használható kényszerítő eszközök

A felügyelő a jogszabályban meghatározott feladatai teljesítése során vagy egyéb jogszerű intézkedés céljából a Rendészeti törvényben meghatározott intézkedéseket és kényszerítő eszközöket alkalmazhatja.

IV.2.3. Eljárás mentességet élvező személyekkel szemben

IV.2.3.1. A nemzetközileg védett személyek

A felügyelő a nemzetközi szerződés alapján mentességet élvező nemzetközileg védett személyek, köztük a diplomáciai képviselők (1977. évi 22. törvénnyel kihirdetett egyezmény 1.

Cikk szerint) esetében a rájuk vonatkozó külön szabályok (1965. évi 22. törvénnyel kihirdetett egyezmény 1. és 31. Cikk) alapján jár el az alábbiak szerint:

Nemzetközileg védett személynek minősül: .

1. az államfő, ideértve a vonatkozó állam alkotmánya szerint az államfői feladatokat ellátó testület bármelyik tagját, a kormányfő, vagy a külügyminiszter, amikor bármelyikük külföldi államban tartózkodik; úgyszintén a kíséretükben levő családtag;
2. az állam bármely képviselője vagy tisztségviselője, valamely nemzetközi kormányközi szervezet tisztségviselője vagy megbízottja, aki abban az időben és azon a helyen, ahol a bűncselekményt ellene, hivatalos helyisége, magánlakása, vagy szállítási eszközei ellen elkövetik, a személye, a szabadsága vagy a méltósága ellen irányuló bármilyen támadással szemben, a nemzetközi jog alapján különleges védelemre jogosult; ugyanez vonatkozik a fenti személyek háztartásában élő családtagokra is.

A diplomáciai képviselő személye sérthetetlen. A letartóztatás vagy őrizetbevétel semmiféle formája sem alkalmazható ellene. A fogadó állam nemzetközi jogon alapuló kötelessége, hogy illő tisztelettel bánjon vele, és minden megfelelő intézkedést megtegyen a személye, szabadsága és méltósága bármely sérelmének megakadályozására.

A diplomáciai képviselő mentes a fogadó állam büntető joghatósága alól. A diplomáciai képviselő a fogadó állam polgári és államigazgatási joghatósága alól is mentes, és mentesül a tanúvallomás tétele alól is.

A nemzetközi jogon alapuló kiváltságokban és mentességekben részesülő minden személynek – kiváltságaik és mentességeik sérelme nélkül – kötelessége, hogy tiszteletben tartsa a fogadó állam törvényeit és más jogszabályait.

Ha a közterület-felügyelő az igazoltatás során észleli, hogy az ***igazoltatott diplomáciai vagy nemzetközi jogon alapuló más mentességet élvező, nem magyar állampolgárságú személy*** vagy közjogi tisztséget betöltő személy, akkor ***rögzíti a tényállást***, és a továbbiakban a mentességet élvező személlyel szemben ***a személyazonosság megállapításán túl további intézkedést nem tesz.***

A diplomáciai vagy nemzetközi jogon alapuló más mentességet élvező, nem magyar állampolgárságú személy, illetve a közjogi tisztséget betöltő személy által elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy közigazgatási hatósági eljárásban elbírálandó közlekedési szabályszegés gyanúja esetén nem végezhet olyan eljárási cselekményeket, amelyek a mentességet élvező személy ellen közvetlenül irányulnak. Ilyen esetben foganatosítja a szükséges helyszíni intézkedést, feljelentést tesz, és végzi a szükséges büntető, szabálysértési vagy közigazgatási eljárási cselekményeket.

A közterület-felügyelőnek az intézkedést jelentenie kell munkáltatója felé.

IV.2.3.2. A mentelmi jogot élvezők köre

Országgyűlési képviselőt, az állampolgári jogok országgyűlési biztosát és általános helyettesét, az adatvédelmi biztost, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosát, a Kúria elnökét, a legfőbb ügyészt, valamint az országgyűlési képviselő-választáson jelöltként igazolt személyt külön jogszabályban meghatározott mentelmi jog illeti meg.

A hivatásos bíró és a bírósági ülnök, az alkotmánybíró, az ügyész, az ügyészségi nyomozó, titkár és fogalmazó mentelmi jogát külön jogszabály határozza meg.

A felügyelő – feladatkörében eljárva – ***a szabálysértést elkövető, mentességet élvező személyt igazoltathatja, személyazonosságát és ennek során mentességét megállapítja. Ezután a mentességgel rendelkező személy ellen további intézkedést nem tesz, azonban a tényállást rögzíti, és tettenérés esetén feljelentést tehet.***

Amennyiben a mentelmi joggal rendelkező személy lemond a mentelmi jogáról, vele szemben a felügyelő az általános szabályok szerint jár el. A lemondó nyilatkozatot a felügyelő helyszíni jegyzőkönyvbe foglalja. A helyszíni jegyzőkönyvet a nyilatkozó személy mellett a felügyelő és a járőrtárs (segítő) is aláírja.

IV.2.4. Őrszolgálati formák

A felügyelő kiképzett, egészséges, ápolt és jó erőnlétű, a külön jogszabályban meghatározott minősítési feltételeknek megfelelő kutyával láthat el szolgálatot.

A felügyelői járőrszolgálat a közterület-ellenőrzés általános formája. A járőrszolgálat során egy vagy több felügyelő együttesen, előre meghatározott útvonalon látja el feladatát. Járőrszolgálatra a felügyelőt lehetőleg járőrtárssal vagy segítővel kell vezényelni.

A felügyelő járőrtársként beosztható rendvédelmi szerv tagja mellé. A vegyes összetételű járőrszolgálatban részt vevő felügyelő intézkedési jogára a közterület-felügyeletre vonatkozó törvény szabályai az irányadók.

Őrszolgálatban a felügyelő az önkormányzat tulajdonában, használatában lévő vagyont (épületet, építményt, járművet vagy más dolgot) véd, őriz, illetve közbiztonsági szempontból ellenőriz.

A felügyelői őrszolgálatot mozgóőr vagy objektumőr látja el.

A mozgóőr a számára kijelölt mozgási körzetben egy adott ponthoz meghatározott időközönként rendszeresen visszatérve látja el szolgálatát. Mozgási körzetét a felügyelet vezetője jelöli ki a feladat jellege szerint.

Az objektumőr a képviselő-testület által meghatározott létesítményhez tartozó, a felügyeletvezető által meghatározott körzetben végzi feladatát.

IV.2.5. Jogorvoslat, panaszkezelés

A felügyelő eljárására az ügy jellegétől függően az általános közigazgatási rendtartásról szóló, illetőleg a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

A törvényben szabályozott felügyelői intézkedések miatti jogorvoslatra a közigazgatási hatósági eljárás, illetőleg a szabálysértési eljárás szabályai az irányadók.

Ha a felügyelői intézkedést követően közigazgatási hatósági vagy szabálysértési jogorvoslati eljárás nem indul, az intézkedéssel szemben panasznak van helye. A panasz elbírálására az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvény rendelkezései az irányadóak.

A rendőrségnek a panasz kivizsgálására kizárólag a rendészeti feladatokat ellátó személyek - közterület-felügyelők - által alkalmazott kényszerítő eszköz (testi kényszer, vegyi eszköz, rendőrbot és bilincs) alkalmazásának jogszerűsége tekintetében van hatásköre.

Ilyen esetekben a rendőrségnél a panaszt a kényszerítő eszköz alkalmazásától, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemtől később szerzett tudomást, a tudomásszerzéstől számított **nyolc napon**, de legkésőbb a kényszerítő eszköz alkalmazásának időpontjától számított három hónapon belül lehet előterjeszteni.

Amennyiben a panasz olyan intézkedésre vonatkozik, amely során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor (pl. a gépjármű elszállítása, kerékbilincssel történő rögzítése), annak elbírálására a rendőrség nem rendelkezik hatáskörrel, ezért ilyen esetekben a panasz kivizsgálását a munkáltató folytatja le.